

Sabiedrības līdzdalība valsts pārvaldes darbā

Valsts pārvaldes darbinieku aptaujas rezultāti

Rīga, 2022

Aptauju izstrādāja domnīca «Iesaistoša un rezultatīva sabiedrības līdzdalība» un īstenoja Valsts kanceleja
Datu analīzi īstenoja: Latvijas Pilsoniskā alianse

Saturs

Par aptauju

Galvenie secinājumi

Aptaujas rezultāti

Sabiedrības līdzdalības pasākumu rīkošana

Sabiedrības līdzdalības nozīme valsts pārvaldes darbā

Sabiedrības līdzdalības izmaiņas

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā

Sabiedrības iesaistes veidi

Projektu ievietošana tīmekļvietnē kā vienīgais līdzdalības veids

Papildu līdzdalības pasākumu ierosinātāji

Atbalsts līdzdalības norišu īstenošanā

EK konsultāciju sistēmas nepieciešamība Latvijā

Par aptauju

Aptaujas izstrāde un īstenošana

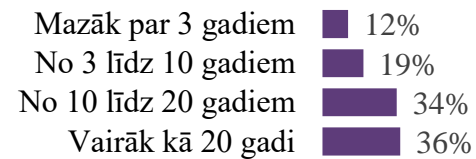
Aptaujas anketu izstrādāja un aptaujas lauka darbu īstenoja Valsts kanceleja. Aptauja lauka darbs notika laikā no 2021.gada 4. līdz 19.jūnijam. Aptaujas metode bija internetā programmēta aptaujas anketa. Izlases metode – pašatlase. Aptaujas anketas saite tika nosūtīta iestāžu vadītājiem un par līdzdalību atbildīgajām amatpersonām. Aptaujas mērķgrupa ir valsts pārvaldē nodarbinātās personas (vadītāji un par sabiedrības līdzdalību atbildīgie). Sasniegtās izlases raksturojums sniegts nākamajā lapaspusē.

Aptaujas datu analīze

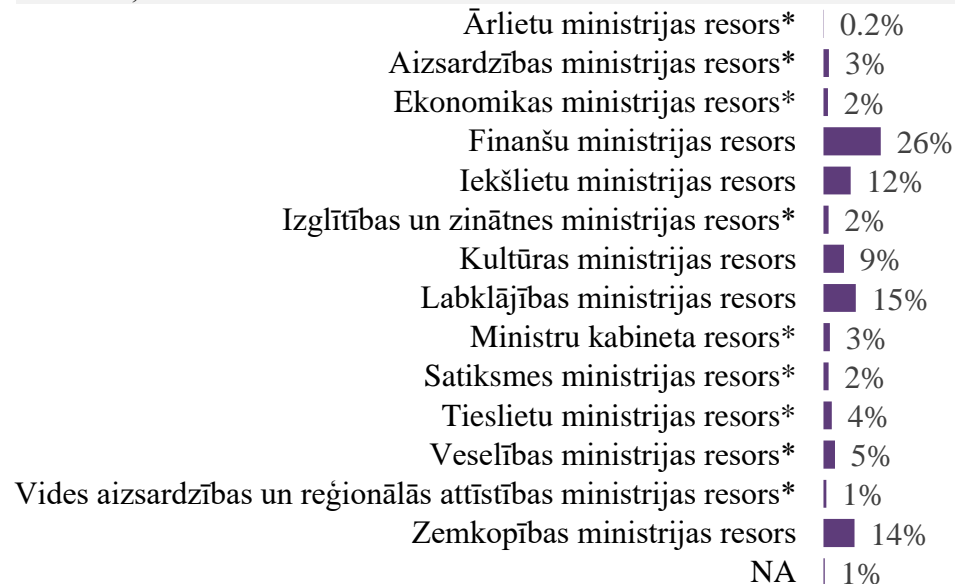
Aptaujas datu analīzi īstenoja Latvijas Pilsoniskā alianse laika periodā no 2022. gada marta līdz jūnijam. Šajā ziņojumā apkopoti būtiskākie secinājumi, kā arī sniegts aptaujā iegūto datu detalizēts rezultātu izvērsums.

Respondentu profils

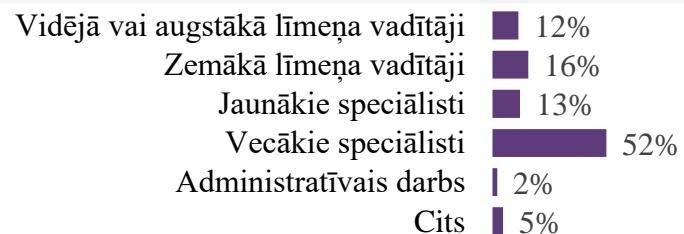
Darba stāžs valsts pārvaldē

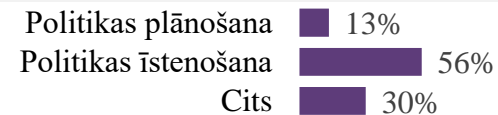
Resors, kurā strādā

Ieņemamais amats

Darba pienākumi

* Nepietiekams skaits padziļinātai analīzei, tādēļ tālāk ziņojumā šīs mērķgrupas nav izdalīti analizētas.

Kopējais anketu skaits: 556

Galvenie secinājumi

Galvenie secinājumi

01

Kopumā **tikai 17%** valsts pārvaldes pārstāvju novērtē, ka sabiedrības līdzdalības pasākumu rīkošana bieži ietilpst to darba pienākumos, bet **26%** – ka reti. Savukārt **58%** apgalvo, ka sabiedrības līdzdalības pasākumu rīkošana **nemaz neietilpst darba pienākumos**. Resoru aspektā novērojams, ka biežāk šādus pasākumus rīko **Finanšu ministrijas, Iekšlietu ministrijas un Kultūras ministrijas** resors.

02

33% valsts pārvaldes darbinieku novērtē, ka pēdējo trīs gadu laikā sabiedrības līdzdalība ir palielinājusies un tikai **6%** – ka samazinājusies. **38%** uzskata, ka tā nav būtiski mainījusies. Sabiedrības līdzdalības palielināšanos vairāk novērojuši **Finanšu ministrijas un Kultūras ministrijas** darbinieki. Savukārt to, ka līdzdalība nav mainījusies, biežāk apgalvo **Iekšlietu ministrijas** darbinieki.

03

Ja nepieciešams atbalsts sabiedrības līdzdalības norišu plānošanā un īstenošanā, **35%** aptaujāto jautā padomu kolēģiem iestādē, bet **8%** jautā padomu citiem valsts pārvaldē nodarbinātajiem. **Tikai 4%** lūdz padomu sabiedrības pārstāvjiem.

04

Aptuveni puse aptaujāto izmanto tādus līdzdalības mehānismus kā **vienreizējas sanāksmes**, piesaistot visas ieinteresētās puses, un **individuālās konsultācijas** ar atsevišķām NVO. Gandrīz tik pat plaši tiek izmantoti **aicinājumi NVO sniegt atzinumus un viedokļus, elektroniska iesaistīto pušu aptaujāšana**, kā arī jau esošās **konsultatīvās padomes**. 30% aptaujāto apgalvojuši, ka izmanto **publiskās apspriešanas** gadījumos, kad tā nav obligāta, kā arī organizē **kopstrādes sanāksmes** vai darbnīcas.

05

To, ka savā ikdienas darbā izmanto anketā iekļautās līdzdalības formas, izteikti **biežāk norādījuši Kultūras ministrijas pārstāvji**. Izņēmums ir tikai aicinājums NVO sniegt atzinumus, ko biežāk nekā citas ministrijas izmanto **Finanšu ministrijā**. Savukārt **visretāk dažādas iesaistes formas izmanto Labklājības ministrijas pārstāvji**.

06

Vaicāti, kāds ir iemesls, kādēļ visbiežāk vienīgais līdzdalības mehānisms ir izstrādātā projekta ievietošana iestādes tīmekļvietnē, puse aptaujāto to pamato ar **laika trūkumu**, bet 37% – ar **zināšanu trūkumu** par citām pieejamām metodēm. Laika trūkumu kā pamatojumu biežāk norāda Zemkopības ministrijas pārstāvji, bet zināšanu trūkumu – Iekšlietu ministrijas darbinieki.

07

Lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka **sabiedrības līdzdalība būtiski uzlabo pieņemto lēmumu kvalitāti** (74% piekrīt) un **palīdz atrast kompromisa variantus** gadījumos, kad pusēm ir atšķirīgi viedokļi (63% piekrīt). Vienlaikus **71% arī novērtē, ka valsts pārvaldei būtu daudz vairāk jākonsultējas ar sabiedrību un NVO**, nekā tas tiek darīts pašlaik.

08

Dati liecina, ka **vērtējumi par sabiedrības līdzdalības nozīmi valsts pārvaldes darbā atšķiras atkarībā no konkrētās personas darba stāža**. Piemēram – par to, ka līdzdalība uzlabo pieņemto lēmumu kvalitāti, **pārliecinātāki ir tie, kuru darba stāžs ir zem 10 gadiem**, kamēr tie, kuru stāžs ir lielāks, izteikti retāk piekrīt šādam apgalvojumam (īpaši tie, kuru darba stāžs ir vairāk nekā 10 gadi).

09

Vērtējumos par sabiedrības līdzdalības nozīmi valsts pārvaldes darbā **kritiskāki bijuši Iekšlietu ministrijas un Zemkopības ministrijas darbinieki**. Savukārt izteikti **pozitīvākus** vērtējumus snieguši **Finanšu ministrijas darbinieki**.

10

Lielākā daļa valsts iestāžu darbinieku sabiedrības līdzdalības **būtiskākos izaicinājumus** saskata **papildu darba slodzē, laika trūkumā**, kā arī tajā, ka līdzdalībā iesaistītās **organizācijas bieži pārstāv šauras grupas intereses**. Vairāk nekā puse aptaujāto par būtisku izaicinājumu novērtē arī to, ka sabiedrības **līdzdalības dalībniekiem nav pietiekamu zināšanu** par lēmumu pieņemšanas procesu. Aptuveni puse par izaicinājumiem uzskata **informēšanas un komunikācijas iespējas, lai sasniegtu svarīgākās mērķgrupas**. Nereti valsts pārvaldei **nav arī informācijas**, vai konkrētajā jomā pastāv kāda organizācija.

11

Vairākums aptaujāto novērtē, ka Latvijā vajadzētu ieviest līdzīgu konsultāciju kārtību par jauniem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem kā EK konsultāciju sistēma. Par **visnepieciešamākajiem konsultāciju rīkiem** aptaujātie uzskata **ceļa karti politikas plānošanas dokumenta projektam** (61%) un **ceļa karti tiesību aktu projektam** (58%).

Aptaujas rezultāti

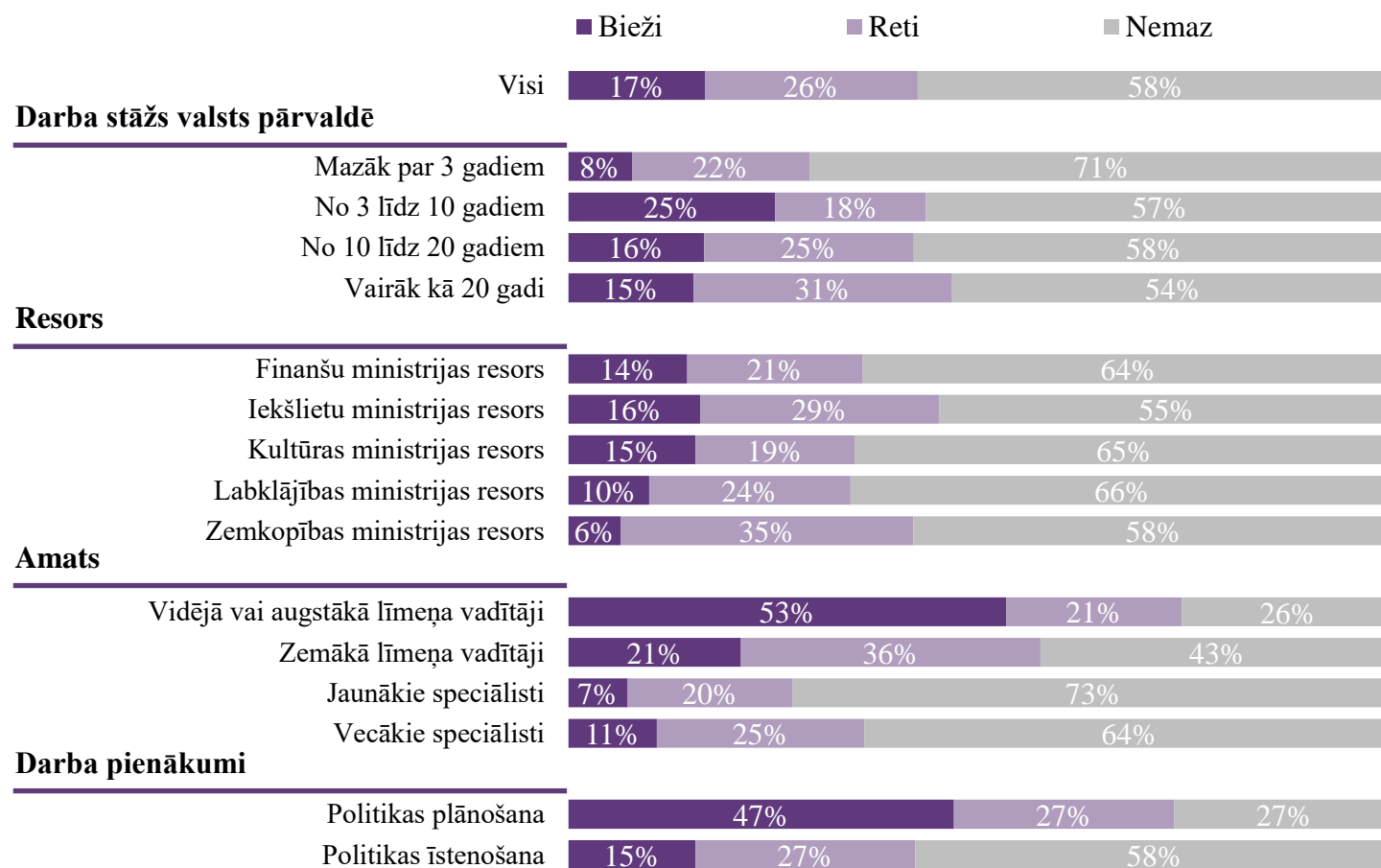
Sabiedrības līdzdalības pasākumu rīkošana

Kopumā tikai 17% valsts pārvaldes pārstāvju novērtē, ka sabiedrības līdzdalības pasākumu rīkošana bieži ietilpst to darba pienākumos, bet 26% – ka reti. Savukārt 58% apgalvo, ka sabiedrības līdzdalības pasākumu rīkošana nemaz neietilpst darba pienākumos.

Līdzdalības pasākumus biežāk rīko tie, kas nodarbināti politikas plānošanā (47% šajā jomā to dara bieži, kamēr politikas īstenošanā bieži to dara tikai 15%), kā arī vidējā un augstākā līmeņa vadītāji.

Resoru aspektā novērojams, ka biežāk šādus pasākumus rīko Finanšu ministrijas, Iekšlietu ministrijas un Kultūras ministrijas resors.

Cik bieži Jūsu darba pienākumu ietvaros ietilpst sabiedrības līdzdalības pasākumu (darba grupas, saskaņošanas sanāksmes, konsultatīvās padomes, sabiedrības viedokļa noskaidrošana par tiesību akta vai politikas plānošanas dokumenta projektu u.c.) rīkošana?

Sabiedrības līdzdalības nozīme valsts pārvaldes darbā (1)

Lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka sabiedrības līdzdalība būtiski uzlabo pieņemto lēmumu kvalitāti (74% piekrīt) un palīdz atrast kompromisa variantus gadījumos, kad pusēm ir atšķirīgi viedokļi (63% piekrīt).

Vienlaikus 71% arī novērtē, ka valsts pārvaldei būtu daudz vairāk jākonsultējas ar sabiedrību un NVO, nekā tas tiek darīts pašlaik.

Divos aspektos valsts pārvaldes sniegtie vērtējumi ir neviennozīmīgi. Par to, ka līdzdalības aktivitātēs iesaistās pietiekami plašs dalībnieku loks, pārliecināti ir 43%, bet pretējās domās ir 40% aptaujāto. Par to, ka līdzdalībai parasti ir skaidrs rezultāts un ir zināms, ko tālāk darīt ar saņemtajiem viedokļiem, pārliecināti ir 42%, un tik pat ir arī pretējās domās.

Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat zemāk minētajiem 8 apgalvojumiem par sabiedrības (tai skaitā nevalstisko organizāciju) līdzdalības nozīmi pārvaldes darbā!

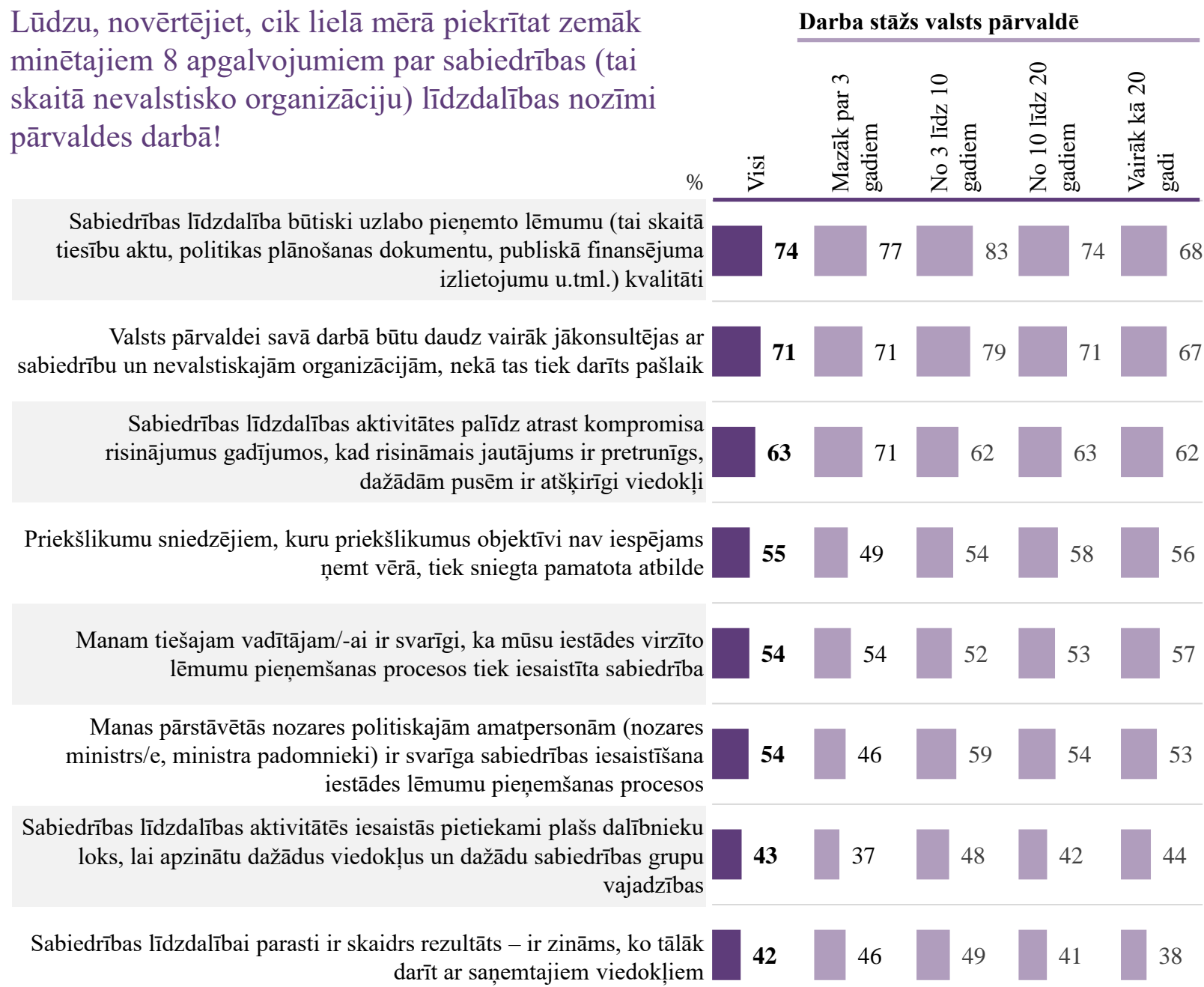
Sabiedrības līdzdalības nozīme valsts pārvaldes darbā (2)

Dati liecina, ka vērtējumi par sabiedrības līdzdalības nozīmi valsts pārvaldes darbā atšķiras atkarībā no konkrētās personas darba stāža.

Piemēram – par to, ka līdzdalība uzlabo pieņemto lēmumu kvalitāti, pārliecinātāki ir tie, kuru darba stāžs ir zem 10 gadiem, kamēr tie, kuru stāžs ir lielāks, izteikti retāk piekrīt šādam apgalvojumam (īpaši tie, kuru darba stāžs ir vairāk nekā 10 gadi).

Kopumā novērojams, ka vērtējumi visbūtiskāk atšķiras zem un virs 10 gadu stāža.

Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat zemāk minētajiem 8 apgalvojumiem par sabiedrības (tai skaitā nevalstisko organizāciju) līdzdalības nozīmi pārvaldes darbā!

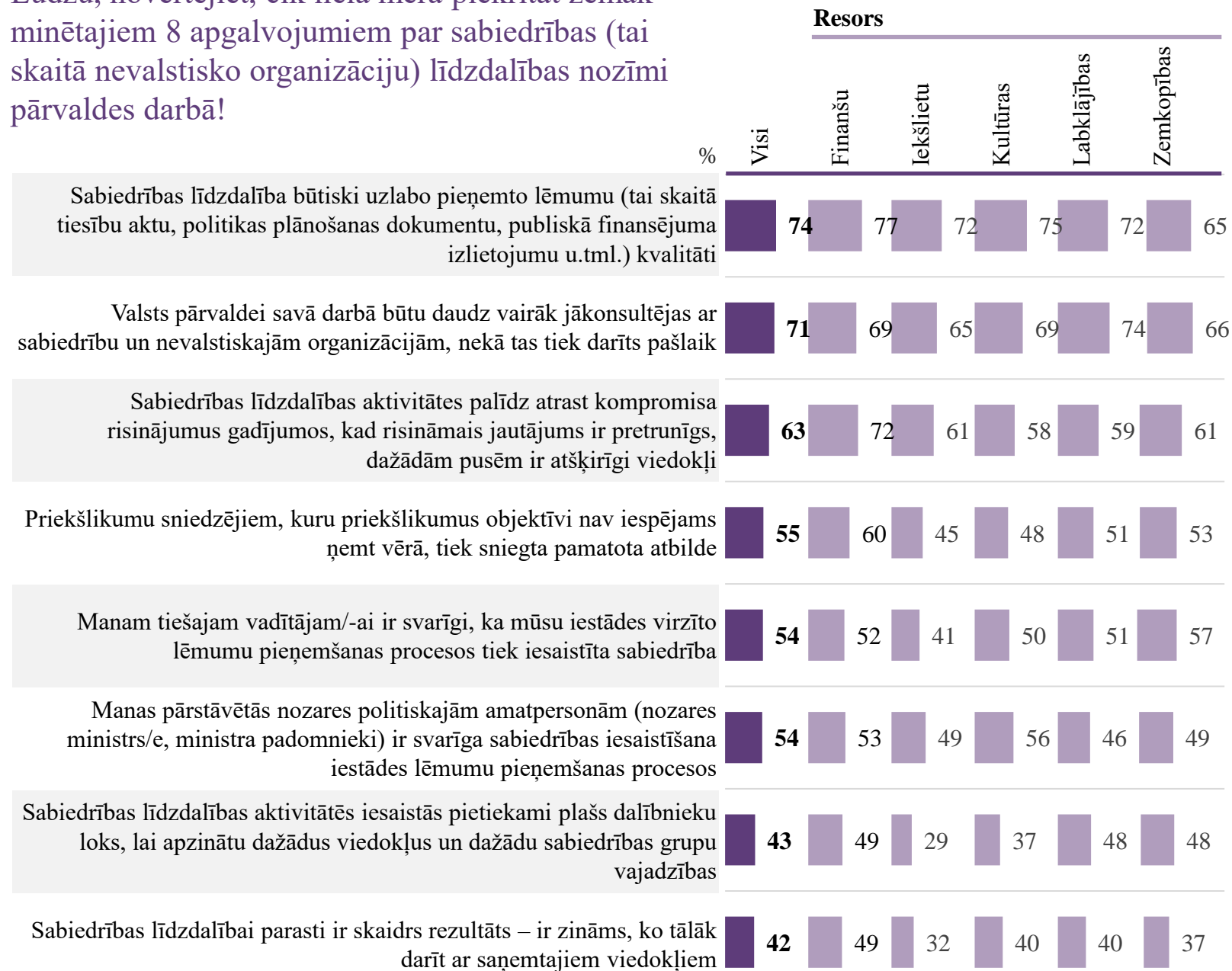
Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Sabiedrības līdzdalības nozīme valsts pārvaldes darbā (3)

Vērtējumos par sabiedrības līdzdalības nozīmi valsts pārvaldes darbā **kritiskāki** bijuši **Iekšlietu ministrijas un Zemkopības ministrijas darbinieki**. Savukārt **izteikti pozitīvākus vērtējumus** snieguši **Finanšu ministrijas darbinieki**.

To, ka nozares politiskajām amatpersonām sabiedrības līdzdalība ir svarīga izteikti retāk apgalvojuši Labklājības, Iekšlietu un Zemkopības resora pārstāvji, bet biežāk – Kultūras un Finanšu resora pārstāvji.

Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat zemāk minētajiem 8 apgalvojumiem par sabiedrības (tai skaitā nevalstisko organizāciju) līdzdalības nozīmi pārvaldes darbā!

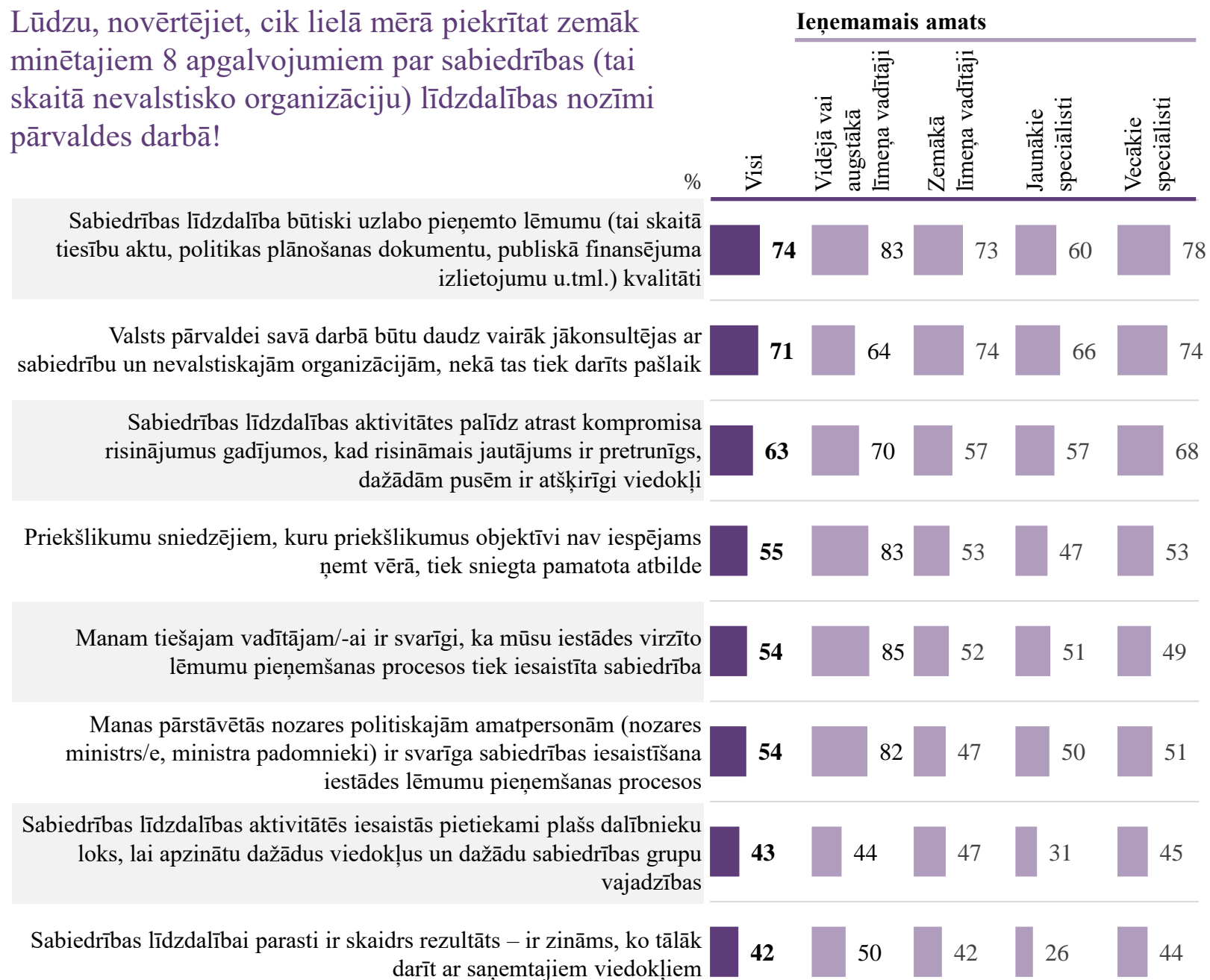

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Sabiedrības līdzdalības nozīme valsts pārvaldes darbā (4)

Ieņemamā amata mērķgrupās novērojams, ka **vidējā vai augstākā līmeņa vadītāji** savos vērtējumos ir **izteikti pozitīvāki, kamēr viskritiskākie ir jaunākie speciālisti**. Piemēram, ja kopumā 83% vadītāju novērtē, ka gadījumos, kad priekšlikumus nav iespējams ņemt vērā, tiek sniegta pamatota atbilde, tad tikai 47% jaunāko speciālistu. Vēl izteiktāk šī atšķirība novērojama vērtējumos par sabiedrības līdzdalības rezultātu – 50% vadītāju uzskata, ka parasti ir zināms, ko tālāk darīt ar saņemtajiem viedokļiem, bet tikai 26% jaunāko speciālistu.

Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat zemāk minētajiem 8 apgalvojumiem par sabiedrības (tai skaitā nevalstisko organizāciju) līdzdalības nozīmi pārvaldes darbā!

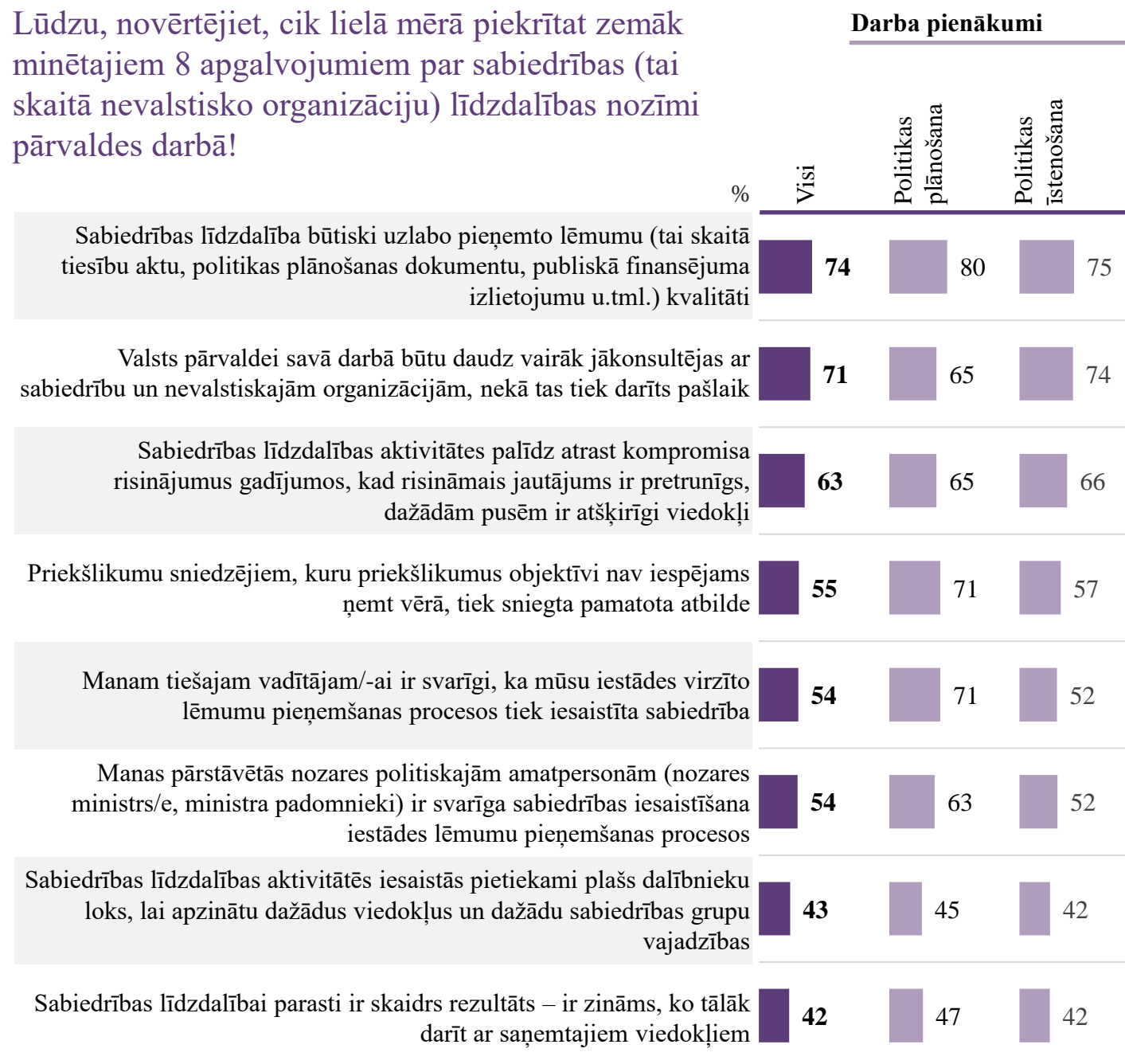

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Sabiedrības līdzdalības nozīme valsts pārvaldes darbā (5)

Interesanti, ka tie, kuru darba pienākumi saistīti ar politikas īstenošanu, izteikti biežāk novērtējuši, ka valsts pārvaldei vajadzētu daudz vairāk konsultēties ar sabiedrību un NVO, nekā tie, kas iesaistīti politikas plānošanā.

Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat zemāk minētajiem 8 apgalvojumiem par sabiedrības (tai skaitā nevalstisko organizāciju) līdzdalības nozīmi pārvaldes darbā!

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

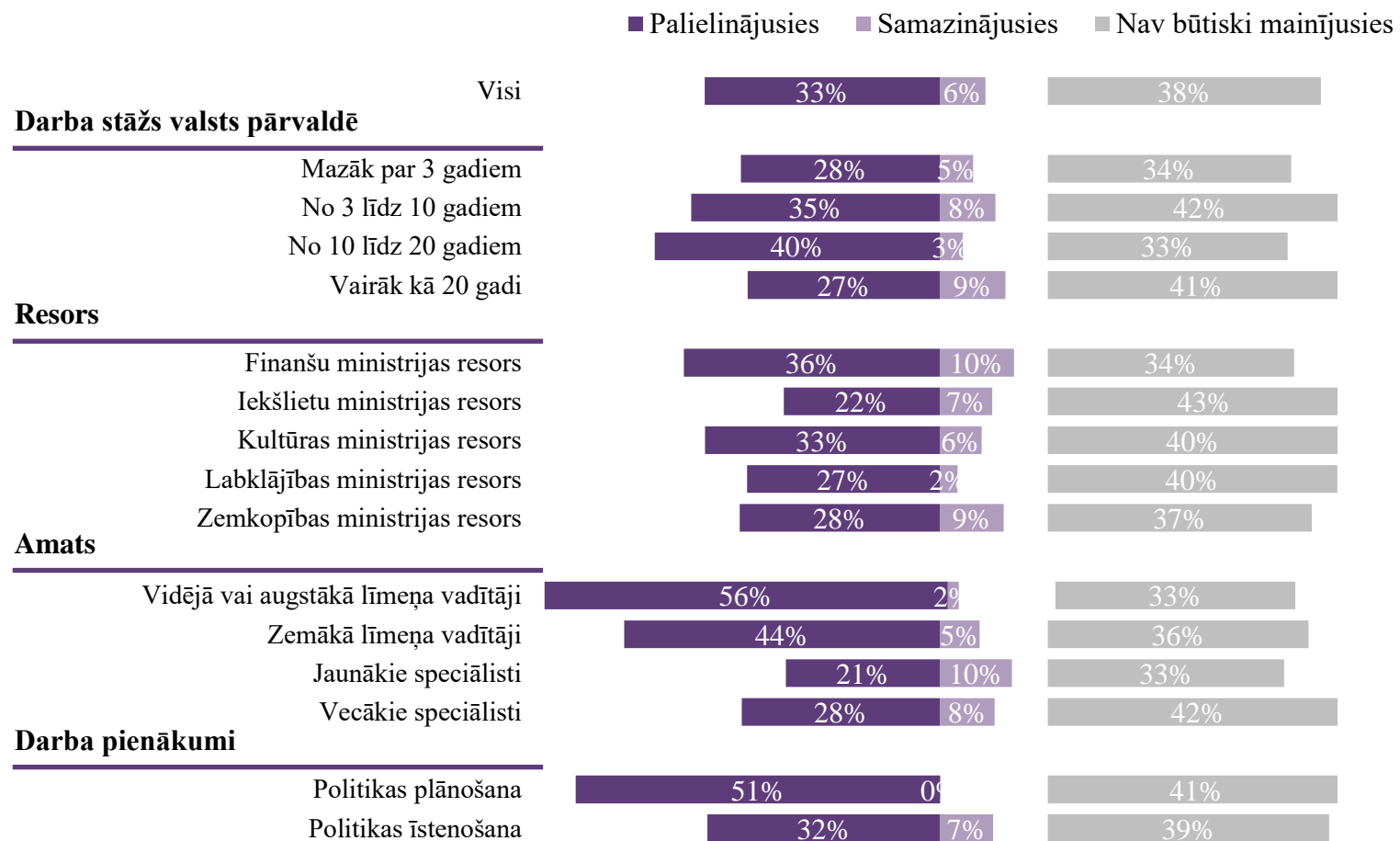
Sabiedrības līdzdalības izmaiņas

33% valsts pārvaldes darbinieku novērtē, ka pēdējo trīs gadu laikā sabiedrības līdzdalība ir palielinājusies un tikai 6% – ka samazinājusies. **38%** uzskata, ka tā nav būtiski mainījusies.

Sabiedrības līdzdalības palielināšanos vairāk novērojuši Finanšu ministrijas un Kultūras ministrijas darbinieki. Savukārt to, ka līdzdalība nav mainījusies, biežāk apgalvo Iekšlietu ministrijas darbinieki.

Par to, ka līdzdalība ir palielinājusies, izteikti pārliecinātāki ir vadītāji (visu līmeņu), kamēr speciālisti biežāk nav varējuši sniegt konkrētu viedokli.

Jūsuprāt, pēdējo trīs gadu laikā sabiedrības līdzdalība valsts pārvaldes darbā ir palielinājusies, samazinājusies vai nav būtiski mainījusies?

Piezīme: Pārskatāmībai atbilde ‘Grūti pateikt’ nav attēlota grafikā.

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (1a)

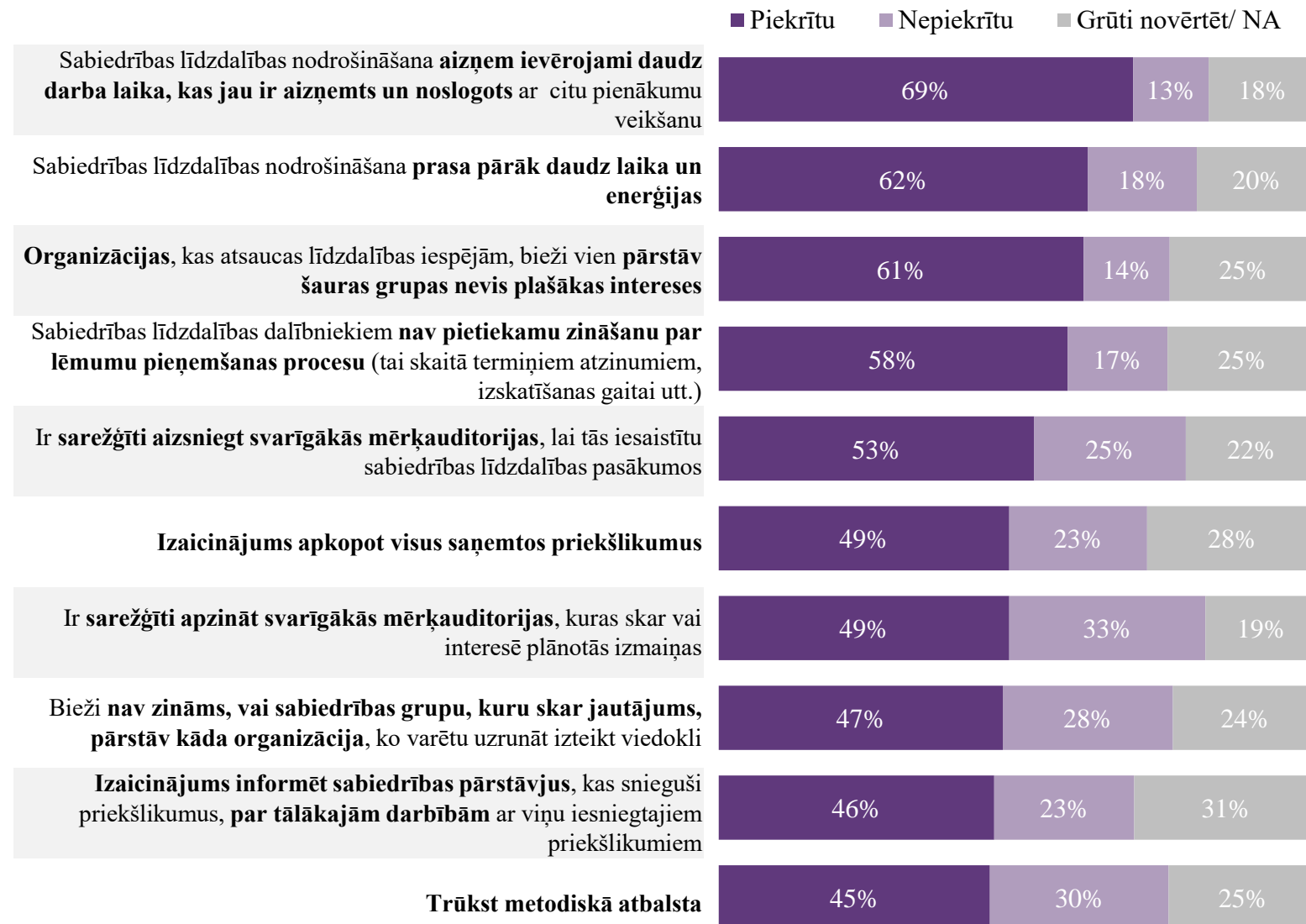
Lielākā daļa valsts iestāžu darbinieku sabiedrības līdzdalības būtiskākos izaicinājumus saskata papildu darba slodzē, laika trūkumā, kā arī tajā, ka līdzdalībā iesaistītās organizācijas bieži pārstāv šauras grupas intereses.

Vairāk nekā puse aptaujāto par būtisku izaicinājumu novērtē arī to, ka sabiedrības līdzdalības dalībniekiem nav pietiekamu zināšanu par lēmumu pieņemšanas procesu.

Aptuveni puse par izaicinājumiem uzskata informēšanas un komunikācijas iespējas, lai sasniegtu svarīgākās mērķgrupas. Nereti valsts pārvaldei nav arī informācijas, vai konkrētajā jomā pastāv kāda organizācija.

Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi (darba grupas, publiskās apspriešanas, konsultācijas, saskaņošanas sanāksmes, aptaujas utt.).

BIEŽĀK IDENTIFICĒTIE IZAICINĀJUMI

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (1b)

Kā problemātiskus līdzdalības aspektus valsts pārvaldes darbinieki saskata arī to, ka dalībniekiem nav pietiekamas zināšanas par risināmo jautājumu, vienas organizācijas paustais viedoklis ir atšķirīgs no reizes uz reizi. Liela daļa (42%) aptaujāto arī atzīst, ka viņiem pietrūkst zināšanu un prasmju, lai risinātu situācijas, kad tiek saņemti pretrunīgi viedokļi.

Pārējie līdzdalības procesa izaicinājumi tiek vērtēti neviennozīmīgi – aptuveni vienāds ir kritisko un pozitīvo vērtējumu īpatsvars. Piemēram, 41% uzskata, ka līdzdalībai paredzētais laiks ir pārāk īss, kamēr 30% tam nepiekrīt, 35% uzskata, ka līdzdalības pasākumos nav konstruktīva gaisotne, kamēr 33% tam nepiekrīt.

Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi (darba grupas, publiskās apspriešanas, konsultācijas, saskaņošanas sanāksmes, aptaujas utt.).

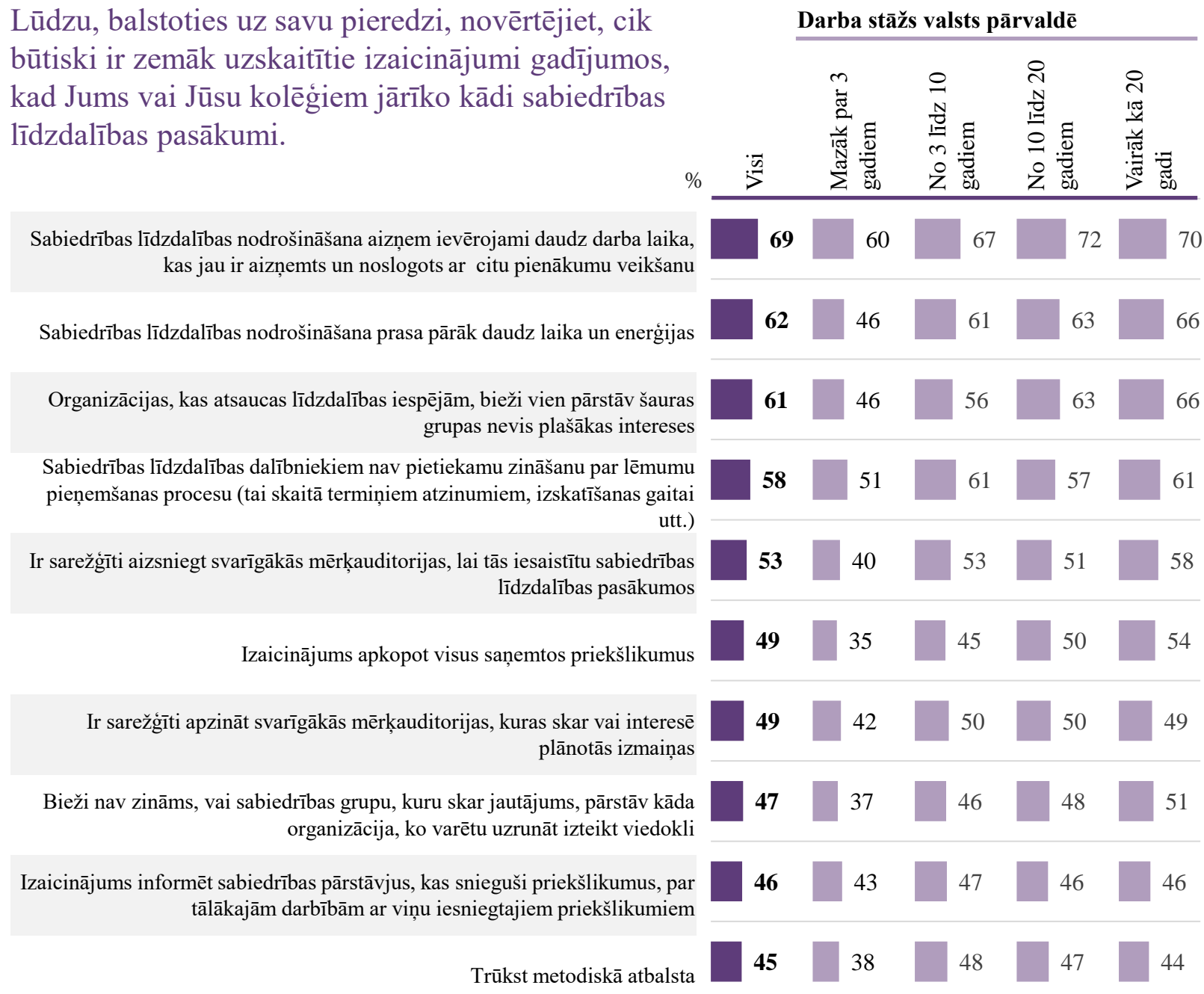
RETĀK IDENTIFICĒTIE IZAICINĀJUMI

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (2a)

Darba stāža aspektā novērojams, ka **sabiedrības līdzdalību kā apgrūtināšu procesu biežāk saskata tie darbinieki, kuru stāžs pārsniedz 10 gadus.** Tikmēr tie, kuru stāžs nepārsniedz trīs gadus, dažādus izaicinājumus līdzdalības procesā identificē izteikti retāk.

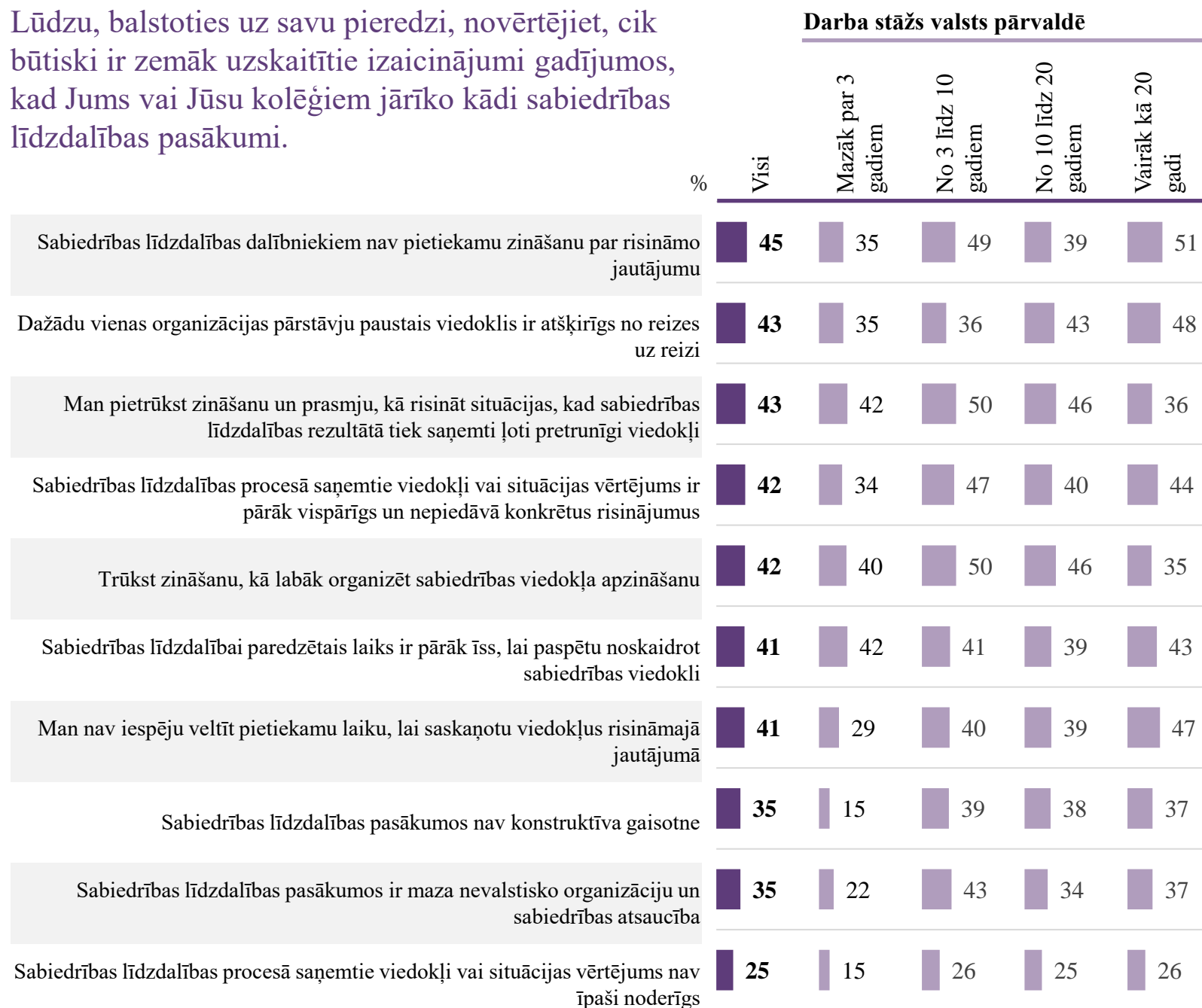
Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (2b)

Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (3a)

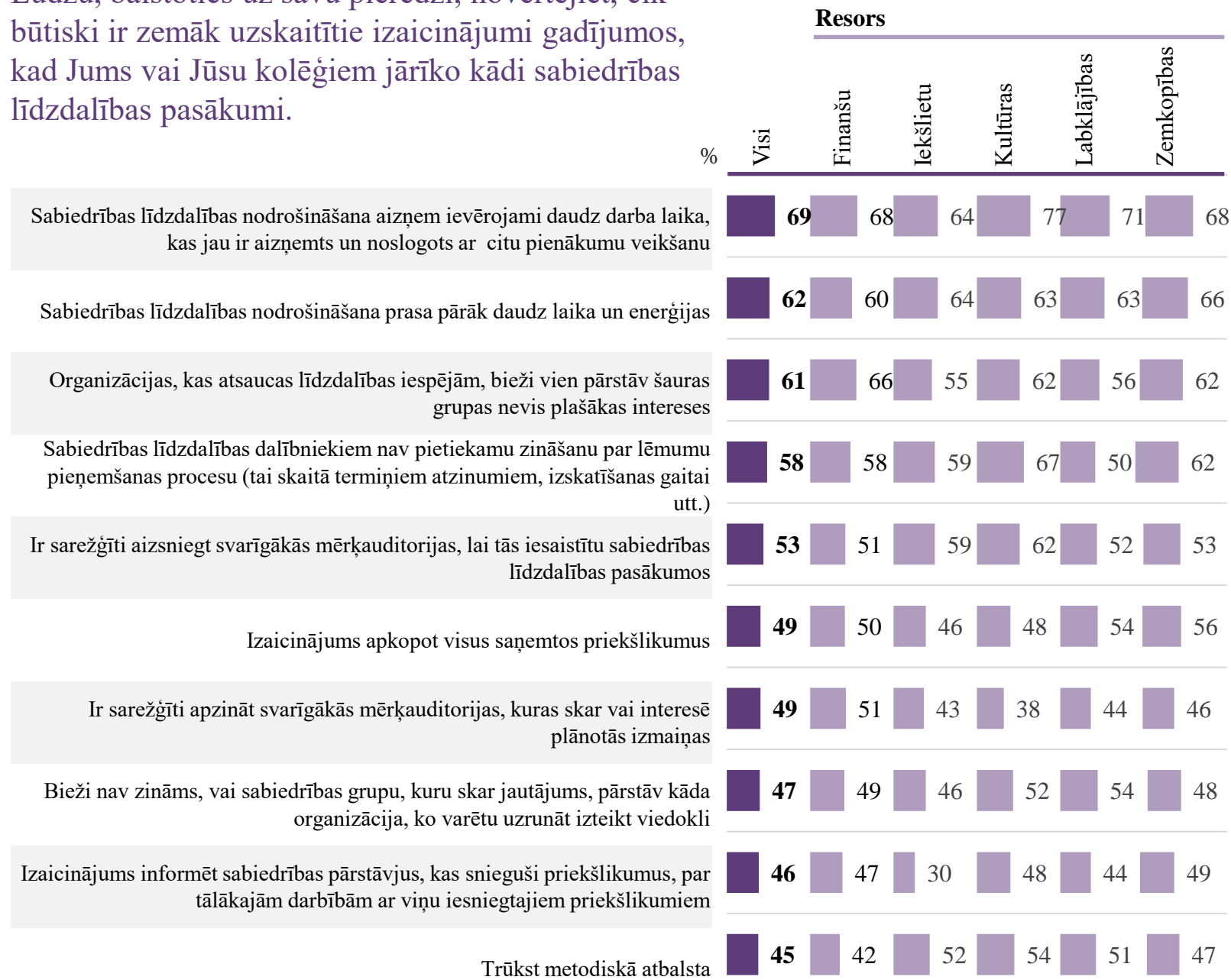
Finanšu ministrijas darbinieki biežāk nekā citos resoros kā izaicinājumus identificē: organizācijas pārstāv šauru grupu intereses, grūtības apkopot visus saņemtos priekšlikumus, prasmju trūkums par pretrunīgu viedokļu gadījumiem.

Iekšlietu resora pārstāvji biežāk nekā citi kā izaicinājumus norāda: zināšanu trūkums par līdzdalības procesa organizēšanu, maza NVO līdzdalība.

Kultūras ministrijas pārstāvji biežāk nekā citi par problemātiskiem novērtē tādus aspektus kā: laika trūkums, līdzdalības dalībnieku zināšanu trūkums, problēmas aizsniegt mērķauditorijas, metodiskā atbalsta trūkums, viedokļu maiņa vienas organizācijas ietvaros, pārāk vispārīgi paustie viedokļi.

(Turpinājums nākamajā lpp.)

Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

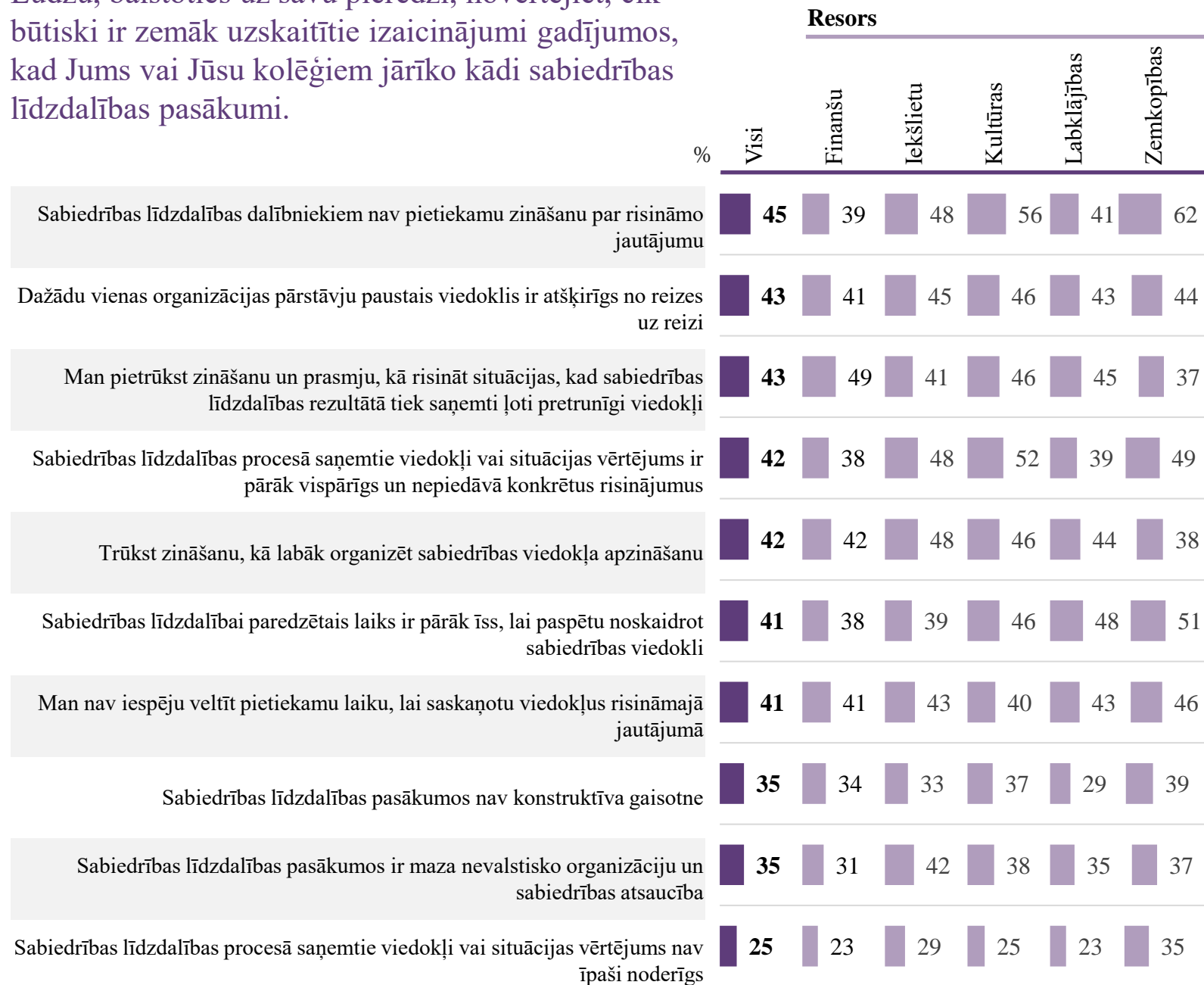
Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (3b)

Labklājības resorā biežāk nekā citos kā izaicinājums identificēts tas, ka ne vienmēr valsts pārvaldei ir informācija par organizācijām, kuras varētu aicināt izteikt viedokļus.

Zemkopības ministrijas pārstāvji biežāk nekā citi kā izaicinājumus norāda: līdzdalība prasa pārāk daudz laika un enerģijas, problēmas apzināt un informēt mērķgrupas, līdzdalības dalībnieku nepietiekamas zināšanas, pārāk īss laiks līdzdalībai, laika trūkums, konstruktīvas gaisotnes trūkums. Zemkopības ministrijas darbinieki biežāk nekā citi arī vērtējuši, ka sabiedrības līdzdalības procesā saņemtie viedokļi vai situācijas vērtējums nav īpaši noderīgs.

Kopumā novērojams, ka **vairāk izaicinājumu līdzdalības procesam saskata Kultūras un Zemkopības ministriju pārstāvji.**

Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

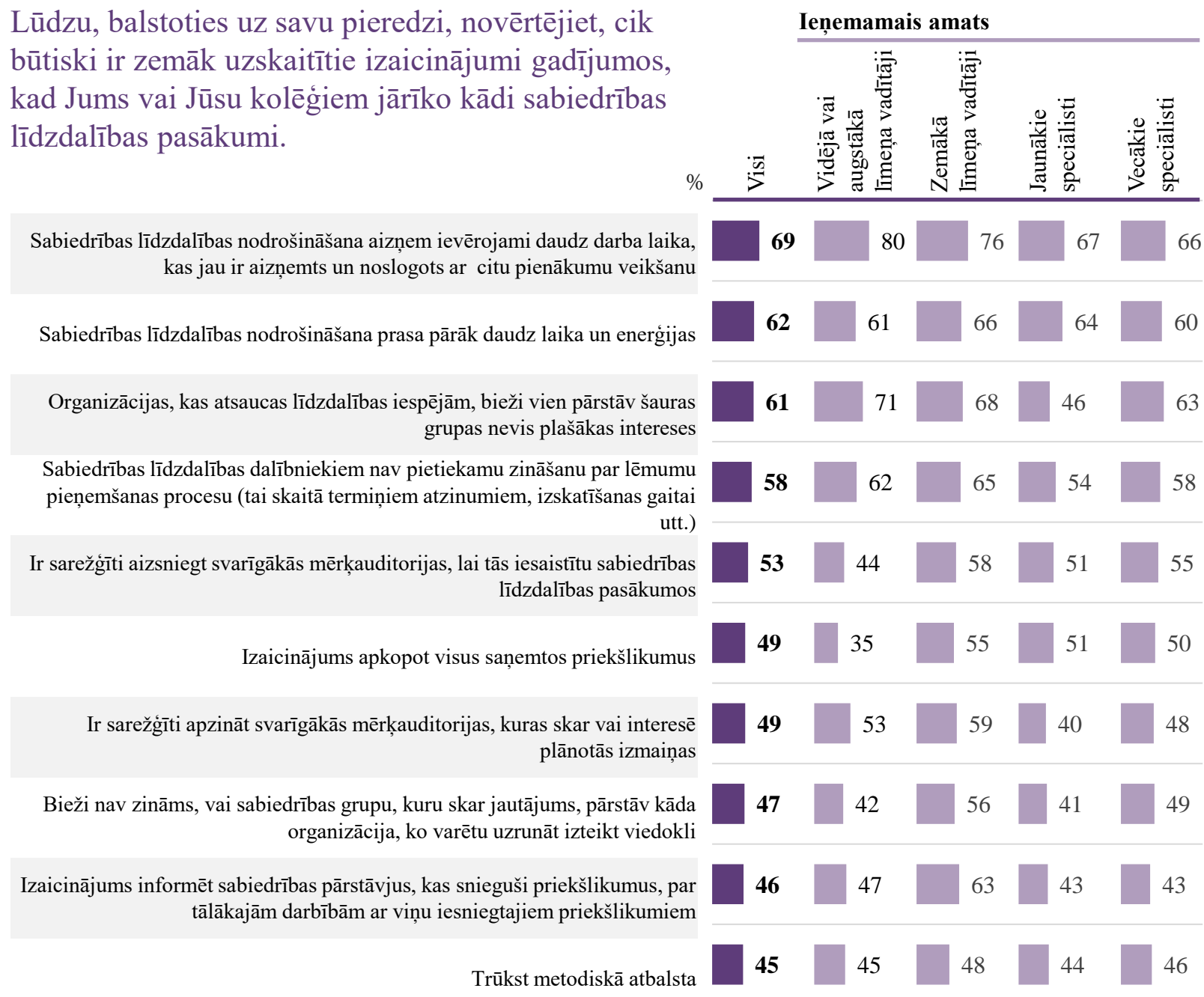

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (4a)

Līdzdalības procesa vērtējumi ieņemamā amata mērķgrupās atsevišķos aspektos atšķiras, tomēr atšķirības galvenokārt ir tādēļ, ka speciālisti nereti nevar novērtēt konkrētos aspektus.

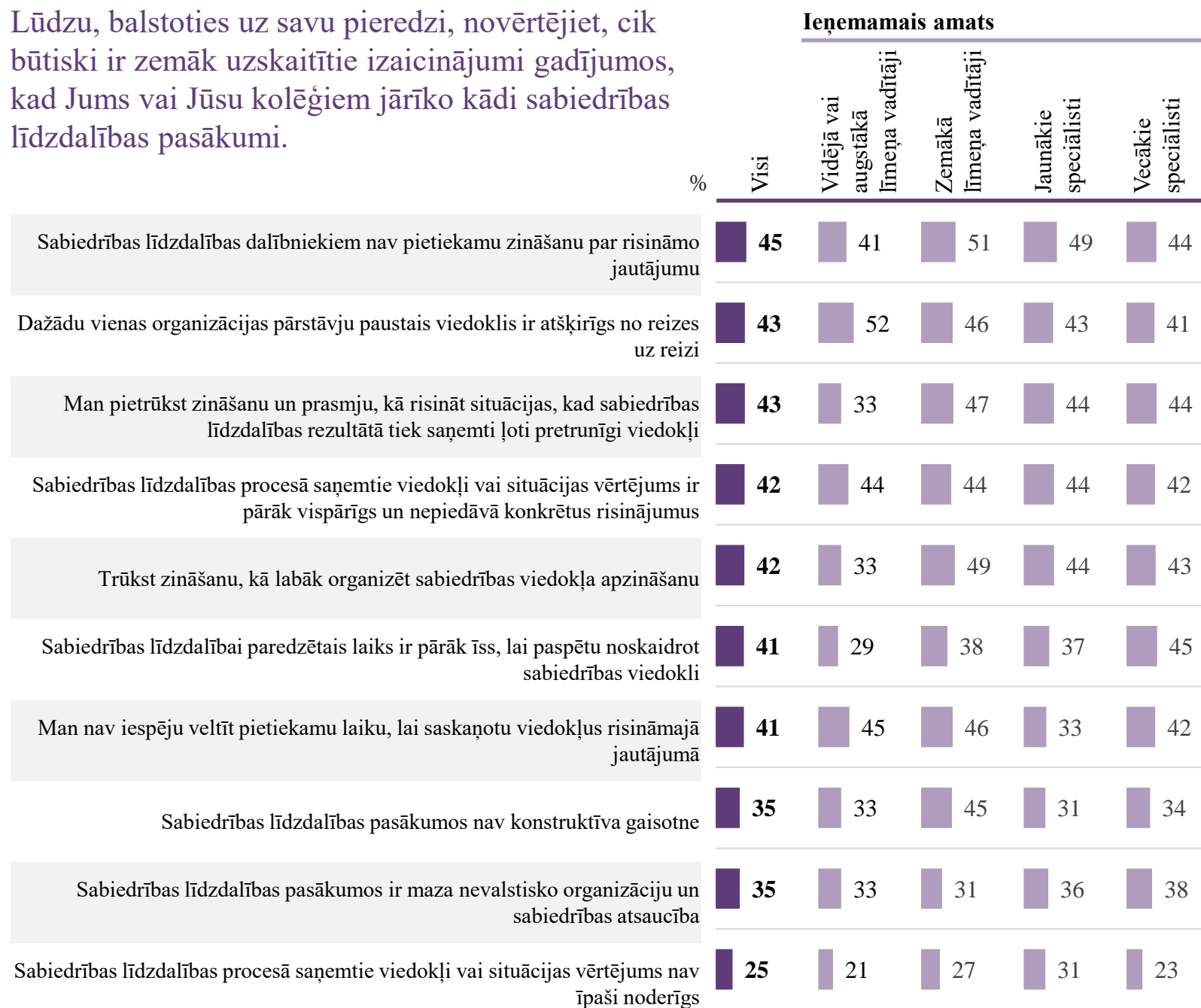
Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (4b)

Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

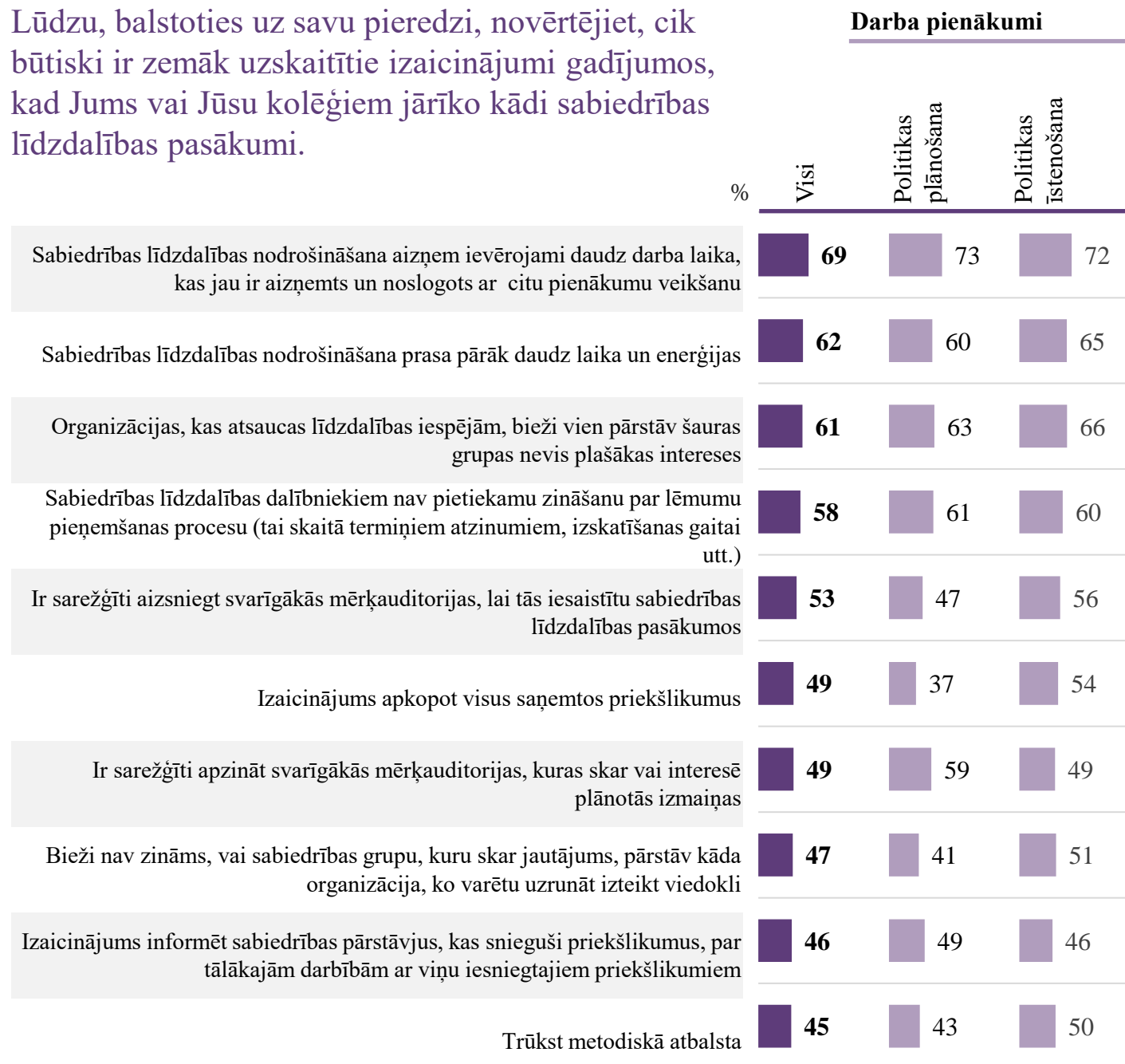

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (5a)

Dati liecina, ka politikas īstenošanā strādājošie līdzdalības procesā saskata vairāk izaicinājumu nekā politikas plānošanā iesaistītie. Īpaši attiecībā uz līdzdalības procesa laukietilpību, mērķauditoriju aizsniegšanas iespējām un informācijas par organizācijām trūkumu.

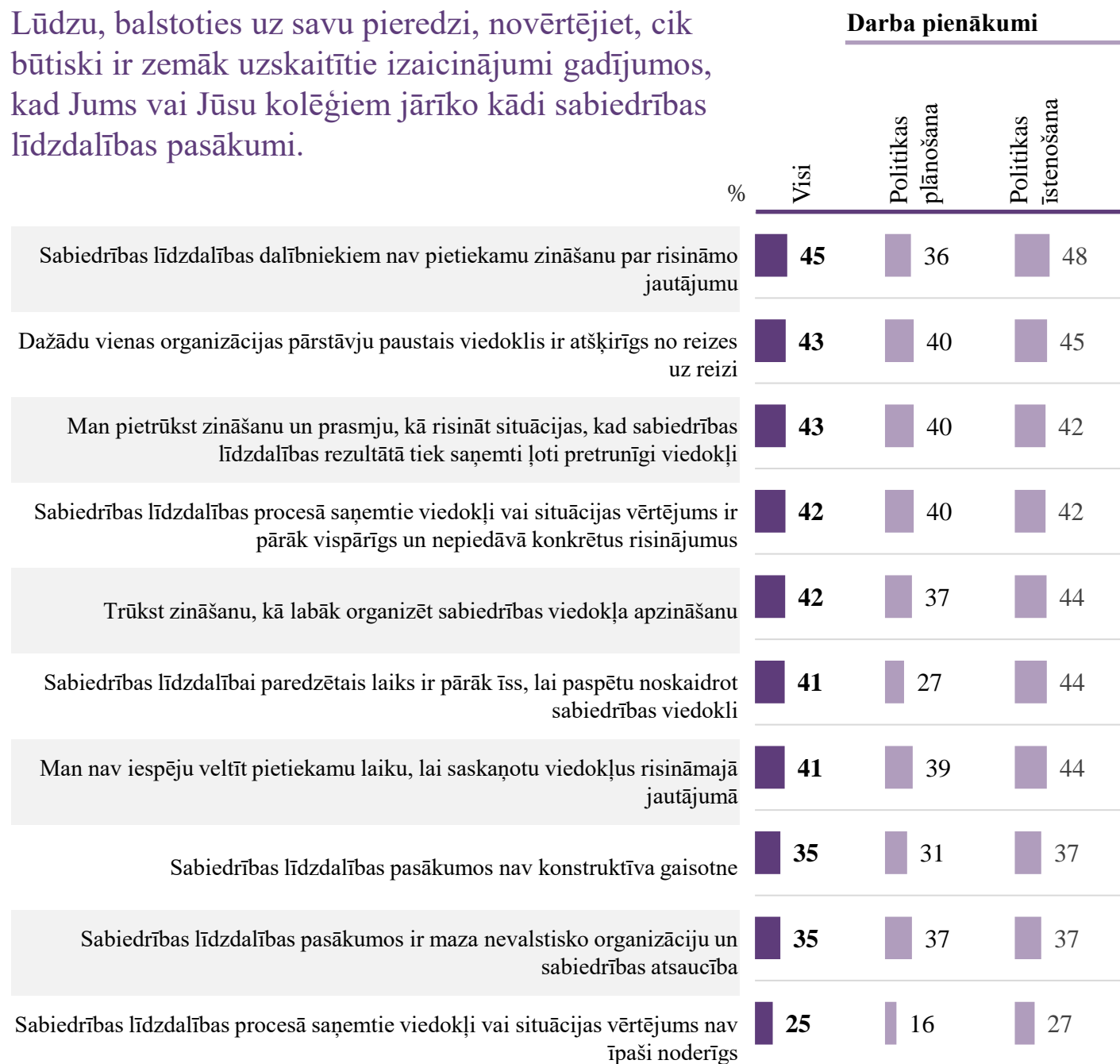
Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

Izaicinājumi līdzdalības procesa nodrošināšanā (5b)

Lūdzu, balstoties uz savu pieredzi, novērtējiet, cik būtiski ir zemāk uzskaitītie izaicinājumi gadījumos, kad Jums vai Jūsu kolēģiem jāriko kādi sabiedrības līdzdalības pasākumi.

Piezīme: Grafikā attēlots atbildes 'Piekrītu' īpatsvars

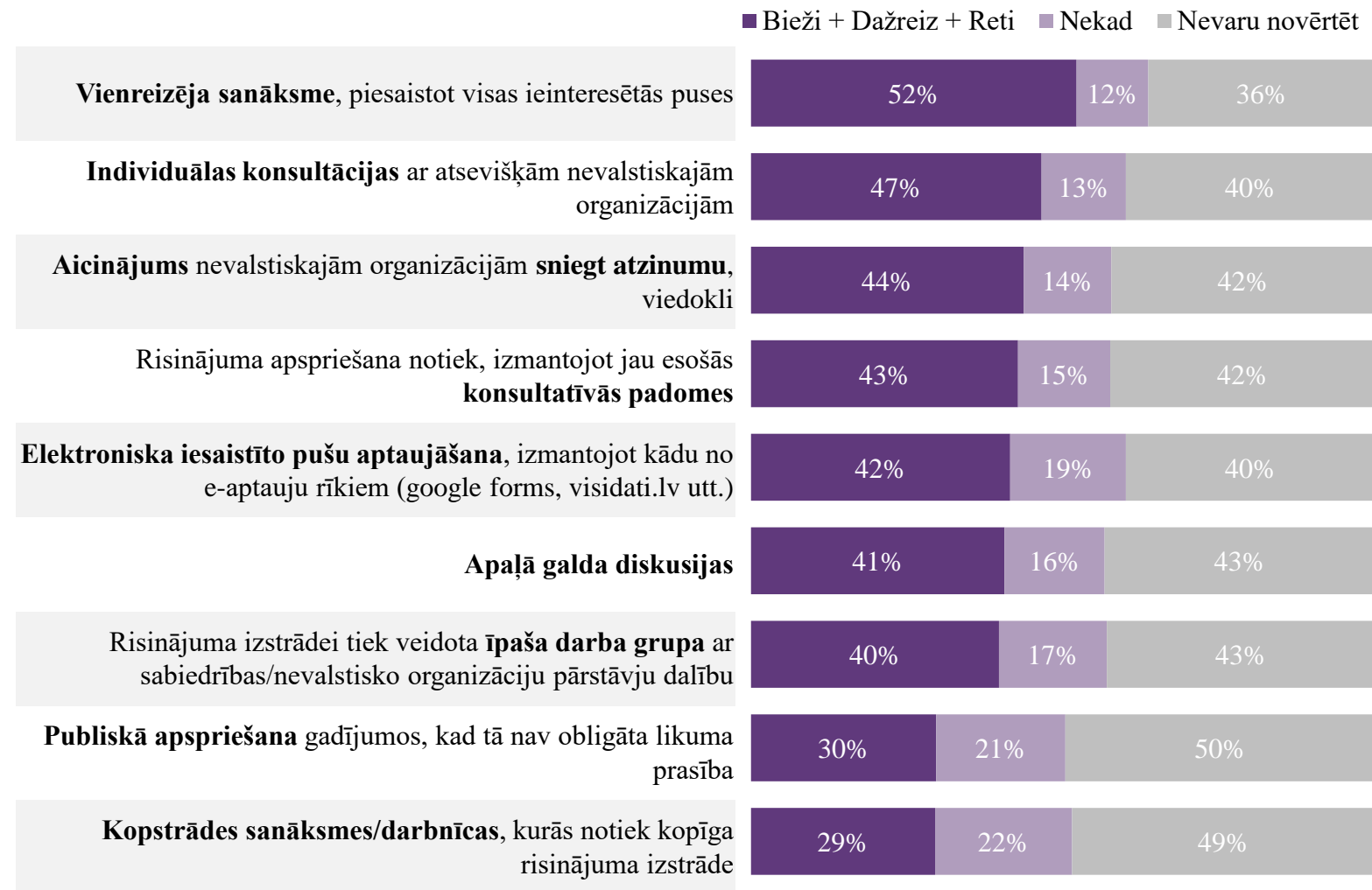
Sabiedrības iesaistes veidi (1)

Aptuveni puse aptaujāto izmanto tādas līdzdalības mehānismus kā **vienreizējas sanāksmes**, piesaistot visas ieinteresētās puses, un **individuālās konsultācijas** ar atsevišķām NVO.

Gandrīz tik pat plaši tiek izmantoti **aicinājumi NVO sniegt atzinumus** un viedokļus, **elektroniska iesaistīto pušu aptaujāšana**, kā arī jau esošās **konsultatīvās padomes**.

30% aptaujāto apgalvojuši, ka izmanto **publiskās apspriešanas gadījumos**, kad tā nav obligāta, kā arī organizē **kopstrādes sanāksmes** vai darbnīcas.

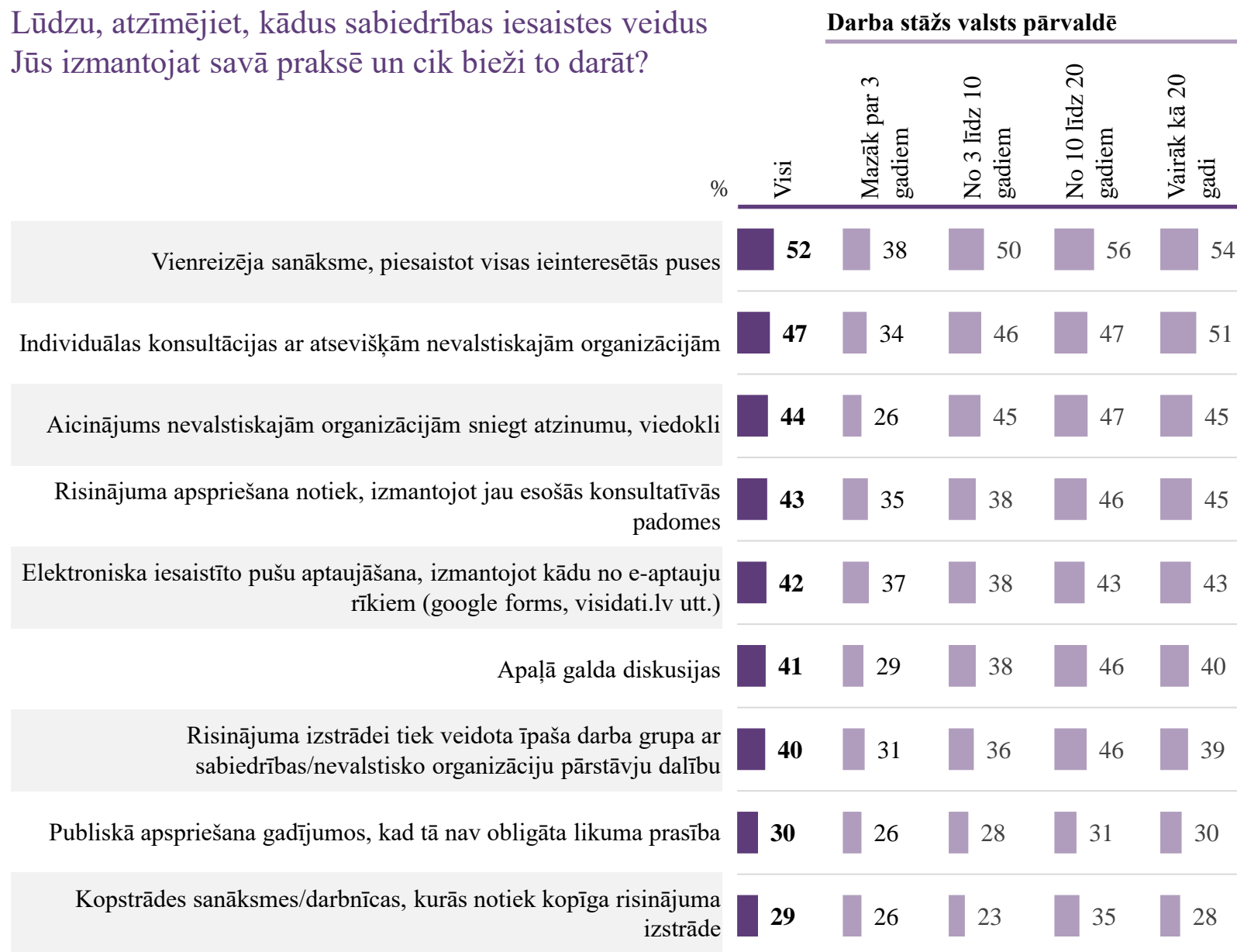
Lūdzu, atzīmējiet, kādus sabiedrības iesaistes veidus Jūs izmantojat savā praksē un cik bieži to darāt?

Sabiedrības iesaistes veidi (2)

Kopumā novērojama sakarība – jo lielāks darba stāžs, jo biežāk tiek izmantotas jebkuras no anketā iekļautajām sabiedrības iesaistes formām.

Lūdzu, atzīmējiet, kādus sabiedrības iesaistes veidus Jūs izmantojat savā praksē un cik bieži to darāt?

Piezīme: Grafikā attēlots atbilžu 'Bieži + Dažreiz + Reti' īpatsvars

Sabiedrības iesaistes veidi (3)

To, ka savā ikdienas darbā izmanto anketā iekļautās līdzdalības formas, **izteikti biežāk norādījuši Kultūras ministrijas pārstāvji**. Izņēmums ir tikai aicinājums NVO sniegt atzinumus, ko biežāk nekā citas ministrijas izmanto Finanšu ministrijā.

Savukārt visretāk dažādas iesaistes formas izmanto **Labklājības ministrijas pārstāvji**.

Lūdzu, atzīmējiet, kādus sabiedrības iesaistes veidus Jūs izmantojat savā praksē un cik bieži to darāt?

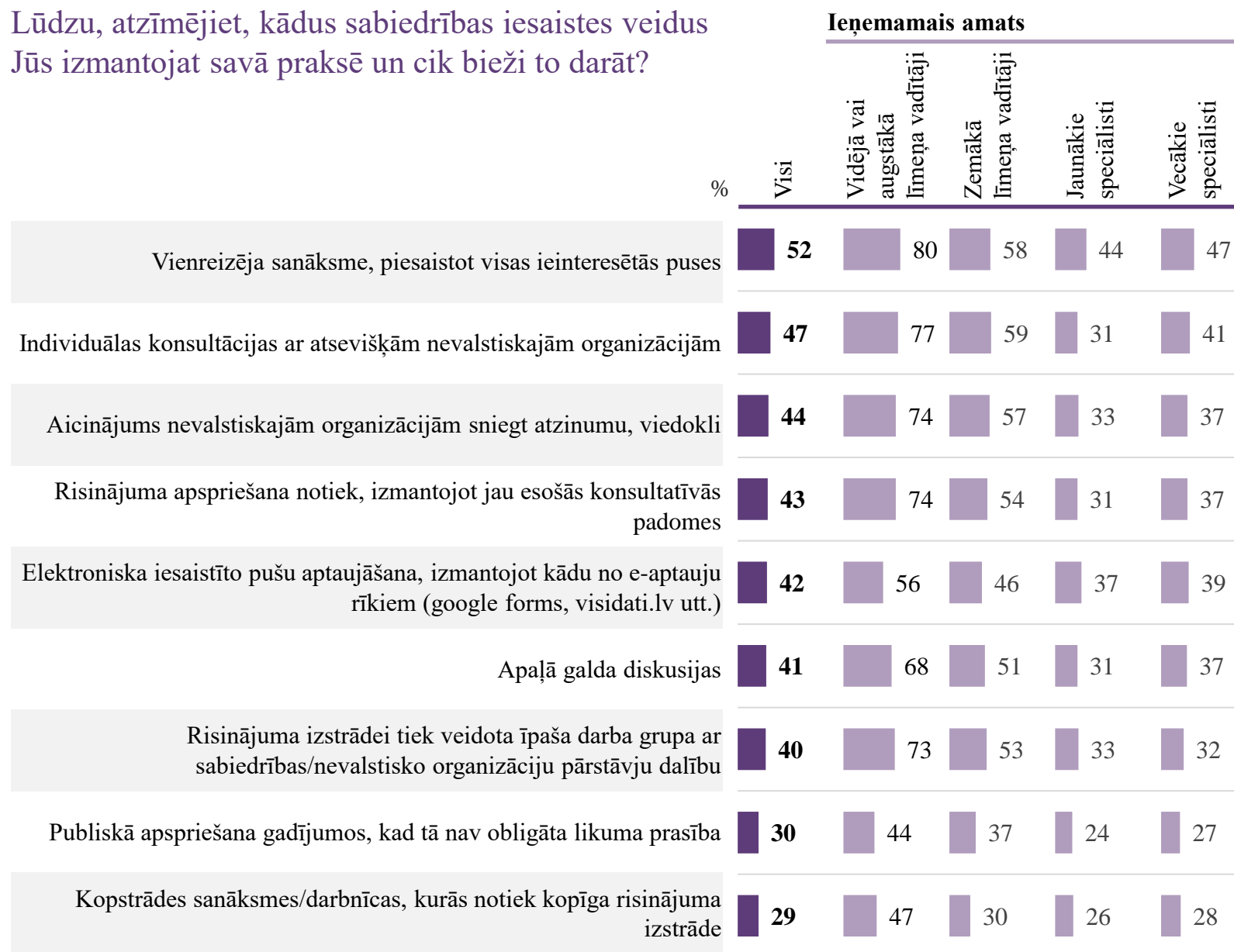

Piezīme: Grafikā attēlots atbilžu 'Bieži + Dažreiz + Reti' īpatsvars

Sabiedrības iesaistes veidi (4)

Vadītāji (augstākā, vidējā, zemākā līmeņa) dažādu sabiedrības iesaistes veidu izmantošanu norādījuši biežāk nekā jaunākie vai vecākie speciālisti.

Lūdzu, atzīmējiet, kādus sabiedrības iesaistes veidus Jūs izmantojat savā praksē un cik bieži to darāt?

Piezīme: Grafikā attēlots atbilžu 'Bieži + Dažreiz + Reti' īpatsvars

Sabiedrības iesaistes veidi (5)

Sabiedrības iesaistes aktivitātes savā praksē politikas plānotāji izmantojuši biežāk nekā politikas īstenotāji.

Lūdzu, atzīmējiet, kādus sabiedrības iesaistes veidus Jūs izmantojat savā praksē un cik bieži to darāt?

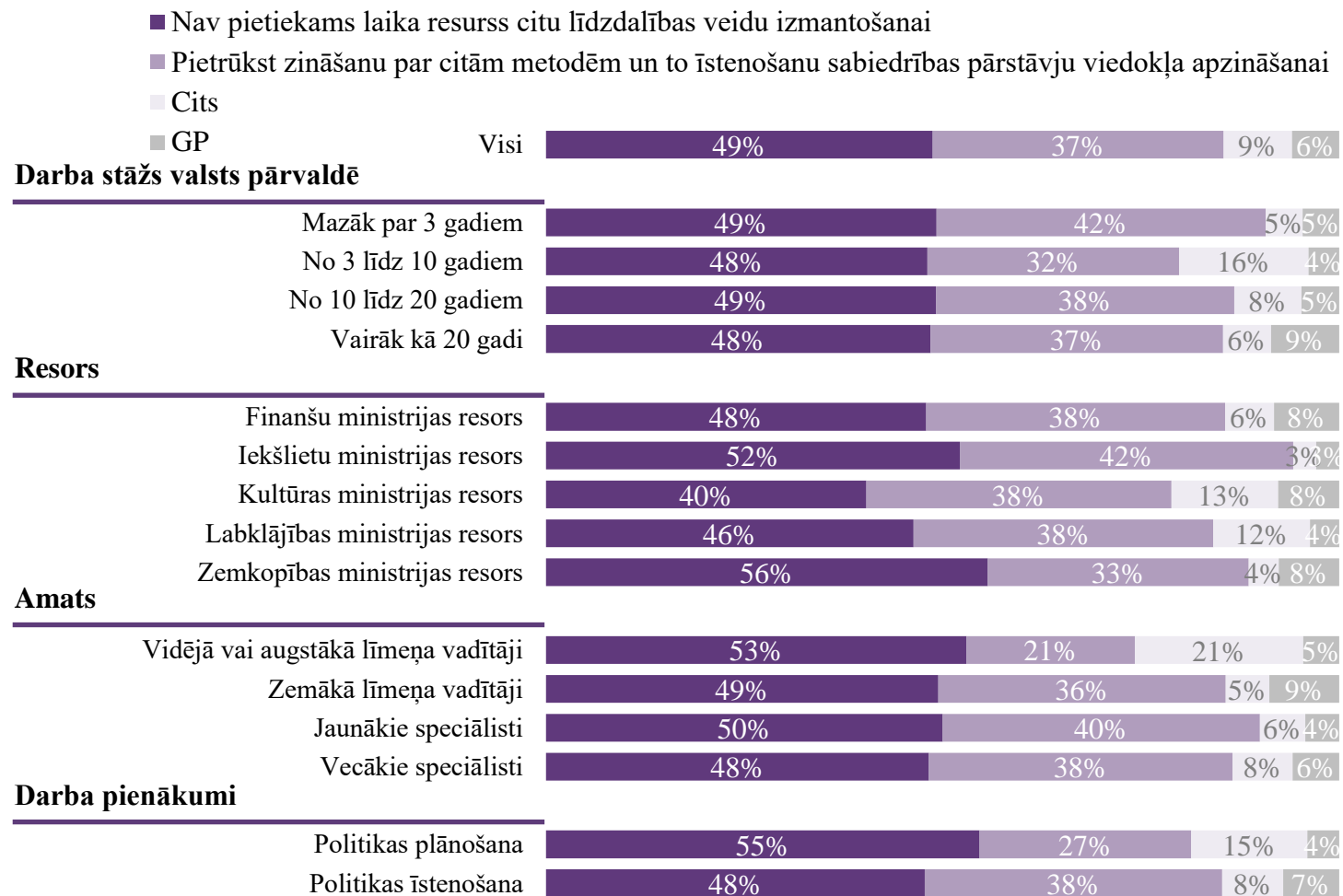
Piezīme: Grafikā attēlots atbilžu 'Bieži + Dažreiz + Reti' īpatsvars

Projektu ievietošana tīmekļvietnē kā vienīgais līdzdalības veids

Vaicāti, kāds ir iemesls, kādēļ visbiežāk vienīgais līdzdalības mehānisms ir izstrādātā projekta ievietošana iestādes tīmekļvietnē, puse aptaujāto to pamato ar **laika trūkumu**, bet 37% – ar **zināšanu trūkumu par citām pieejamām metodēm**.

Laika trūkumu kā pamatojumu biežāk norāda Zemkopības ministrijas pārstāvji, bet zināšanu trūkumu – Iekšlietu ministrijas darbinieki.

Valsts kanceleja, vērtējot sabiedrības līdzdalības nodrošināšanas iespējas, secinājusi, ka visbiežāk izmantotais sabiedrības līdzdalības veids ir izstrādātā projekta ievietošana iestādes tīmekļvietnē. Kādi ir iemesli tikai šīs metodes izmantošanai?

Papildu līdzdalības pasākumu ierosinātāji

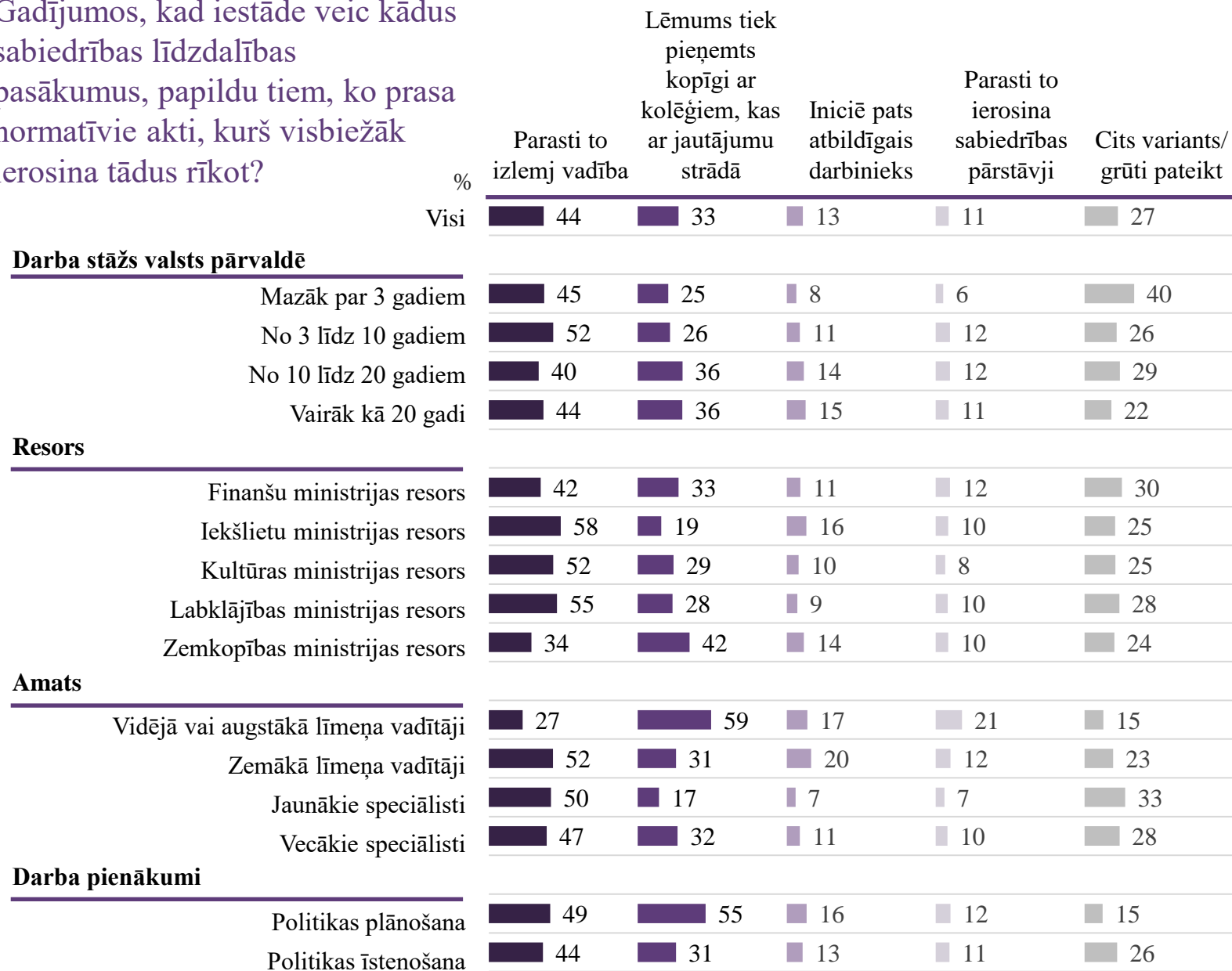
Gadījumos, kad iestāde veic kādus sabiedrības līdzdalības pasākumus, papildu tiem, ko prasa normatīvie akti, visbiežāk to izlemj vadība vai arī lēmums tiek pieņemts kopīgi.

Tikai 11% aptaujāto norādījuši, ka šādus pasākumus ierosina sabiedrības pārstāvji.

Iekšlietu ministrijas darbinieki biežāk nekā citās ministrijās norādījuši, ka par līdzdalības papildu pasākumiem izlemj vadība. Savukārt uz koleģiāla lēmuma pieņemšanu biežāk norādījuši Zemkopības resora pārstāvji.

Interesanti, ka vidējā vai augstākā līmeņa vadītāji izteikti biežāk norādījuši, ka lēmumi tiek pieņemti koleģiāli, kamēr pārējie aptaujātie biežāk norāda, ka lēmumus pieņem vadība.

Gadījumos, kad iestāde veic kādus sabiedrības līdzdalības pasākumus, papildu tiem, ko prasa normatīvie akti, kurš visbiežāk ierosina tādus rīkot?

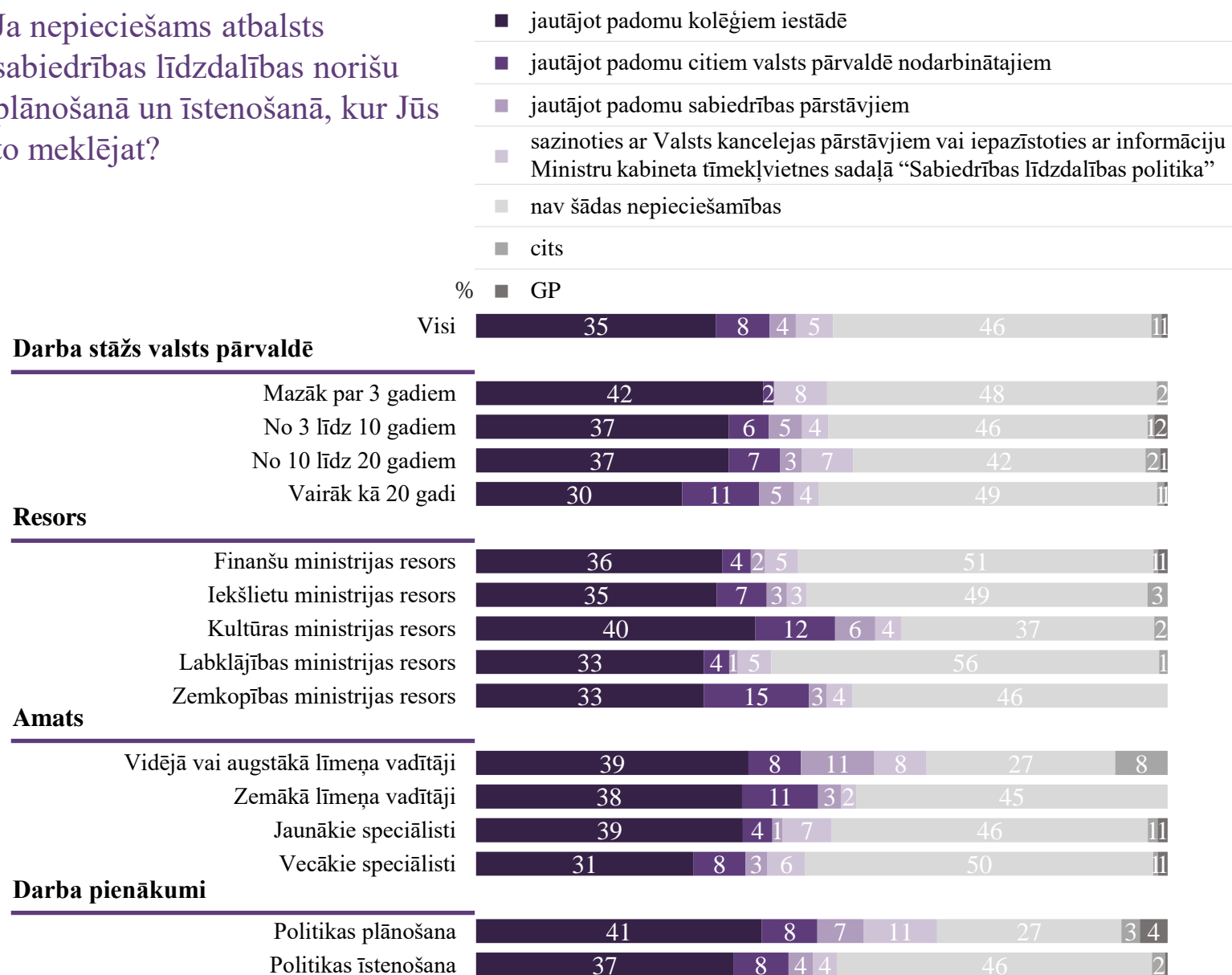
Atbalsts līdzdalības norišu īstenošanā

Ja nepieciešams atbalsts sabiedrības līdzdalības norišu plānošanā un īstenošanā, **35% aptaujāto jautā padomu kolēģiem iestādē**, bet 8% jautā padomu citiem valsts pārvaldē nodarbinātajiem.

Tikai 4% lūdz padomu sabiedrības pārstāvjiem.

Ārpus savas iestādes padomu biežāk meklē Kultūras ministrijas un Zemkopības ministrijas pārstāvji.

Ja nepieciešams atbalsts sabiedrības līdzdalības norišu plānošanā un īstenošanā, kur Jūs to meklējat?

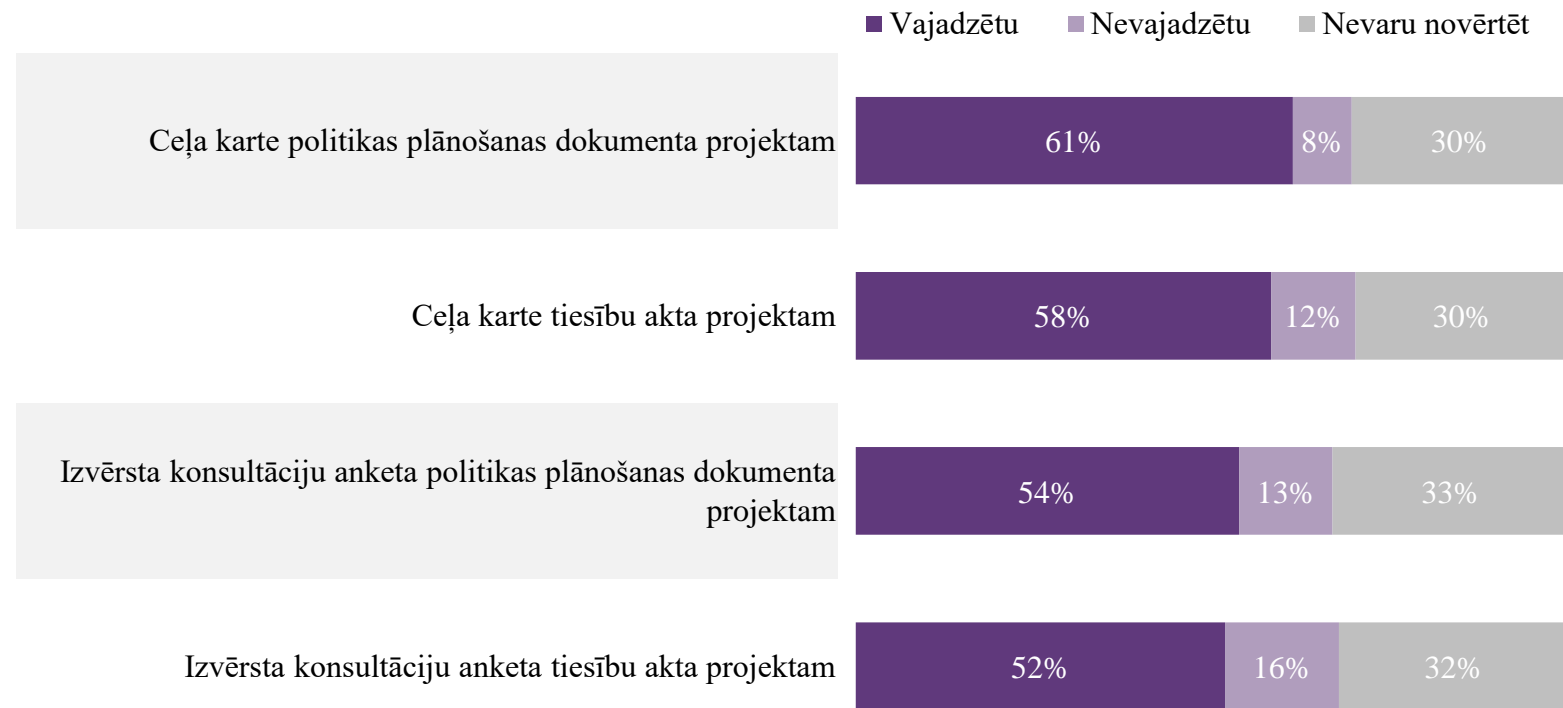
EK konsultāciju sistēmas nepieciešamība Latvijā (1)

Vairākums aptaujāto novērtē, ka Latvijā vajadzētu ieviest līdzīgu konsultāciju kārtību par jauniem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem kā EK konsultāciju sistēma.

Par visnepieciešamākajiem konsultāciju rīkiem aptaujātie uzskata ceļa karti politikas plānošanas dokumenta projektam (61%) un ceļa karti tiesību aktu projektam (58%). Arī pārējos divus rīkus vairāk nekā puse vērtē kā nepieciešamus.

Aptuveni trešdaļa aptaujāto nav varējuši sniegt konkrētu viedokli par šo konsultāciju kārtību.

Jūsaprāt, vai vajadzētu Latvijā ieviest līdzīgu konsultāciju kārtību par jauniem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem kā EK konsultāciju sistēma*?

* Eiropas Komisijai, izstrādājot jaunus tiesību aktus, ir šāda konsultāciju sistēma:

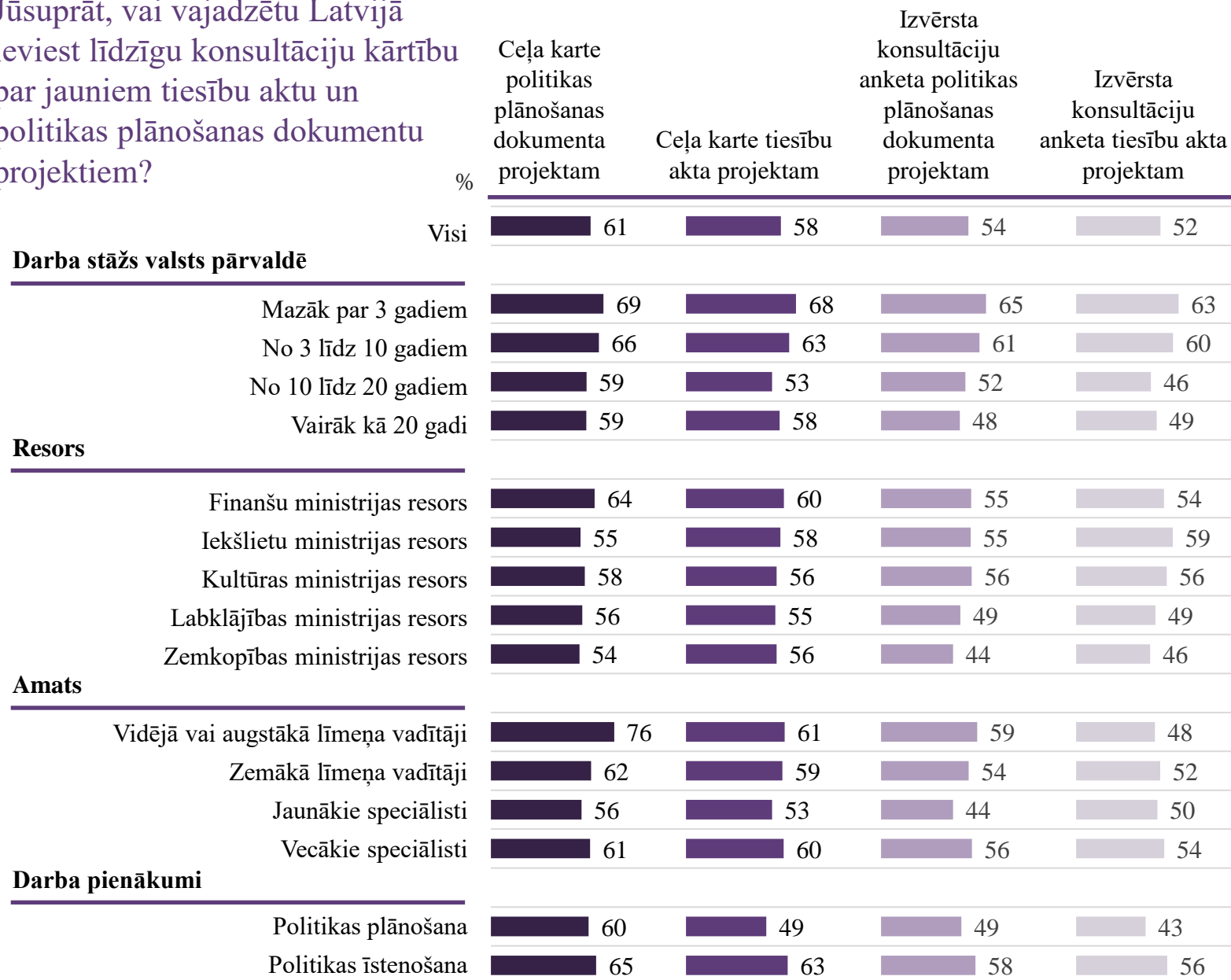
- 1) uzsākot darbu pie jaunas iniciatīvas, tiek izstrādāta "ceļa karte", kur īsi (3-5 lapu apmērā) tiek aprakstīta jaunās iniciatīvas iecere un turpmākais izstrādes process. Šī ceļa karte tiek publicēta īpašā mājaslapā, sabiedrības pārstāvjiem ir iespēja to komentēt;
- 2) veicot iniciatīvas sākotnējās ietekmes novērtēšanas procesu, tiek veiktas arī izvērstas konsultācijas ar sabiedrību – proti, publicēts saraksts ar jautājumiem (anketa), par kuriem Eiropas Komisijai interesē dažādu grupu un sabiedrības viedoklis, lai varētu izstrādāt kvalitatīvāku dokumentu (pirms ir tapis dokumenta melnraksts);
- 3) tad, kad jau ir izstrādāts jaunā tiesību akta projekts, Eiropas Komisija piedāvā plašas iespējas to komentēt.

EK konsultāciju sistēmas nepieciešamība Latvijā (2)

To, ka nepieciešams ieviest EK konsultāciju sistēmai līdzīgu kārtību arī Latvijā, biežāk pauduši tie aptaujātie, kuru darva stāžs valsts pārvaldē ir neliels, kamēr tie, kuriem stāžs lielāks, retāk pauž atbalstu.

Resoru dalījumā novērojams, ka atbalsts lielāks ir Finanšu ministrijas darbinieku vidū, bet izteikti zemāks – Zemkopības un Labklājības ministrijas pārstāvju vidū.

Jūsuprāt, vai vajadzētu Latvijā ieviest līdzīgu konsultāciju kārtību par jauniem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem?

Aptauja un datu analīze īstenota iniciatīvas “Sabiedrības līdzdalība – atslēga demokrātijas nākotnei” ietvaros, kuru īstenoja Valsts kanceleja sadarbībā ar biedrību “Latvijas Pilsoniskā alianse” un Islandes iedzīvotāju fondu. Iniciatīvas īstenošana tiek atbalstīta Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas granta 2014 – 2021. gadam Divpusējās sadarbības fonda ietvaros.